

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Ambrosii Calepini Dictionarivm Vndecim Lingvarvm

Calepino, Ambrogio

Basileae, 1616

C ante I

[urn:nbn:de:bsz:31-107476](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-107476)

mus. Plin. lib. 23. cap. 4. Oleum cicinum bibitur ad purgationes ventris cum pari calidæ mensura.

Cicina, (quod hic pro ave nocturna legebatur) Vide CICYMA.

Cicindela, s. p. penultima producta. [Cicindela, Arist. Gall. Ver. au monde l'oiseau de nuit, au temps que les bleds sont meurs ou s'ont. Ital. Mosca picciola detta locola, cioè luce di notte. Ger. Nachtigall, d. h. die Nachtigall. Hisp. Lucerna. Pol. Złoty, d. h. złoty, d. h. złoty, d. h. złoty. Vng. Éjely, d. h. éjely, d. h. éjely, d. h. éjely. Ang. A gloubet or gloumorme.] Genus muscarum, quod noctu luceat: gaudium modo, laterum & clunium colore: Græcis λυαυεγία dicta. Quidam Nocticulum, alii Nitedulam vocant. Non ante matura pabula, aut post defecta conspiciuntur: nunc pennarum hiatu resurgens, nunc compressa odumbrata. Ab hac lychnus penilis, quem vulgò Lampadem vocant, Cicindela appellatur, quæ nocte tota servatur accensa, & lampyridis instar luceat.

Ciconia, avis quæ serpentibus pullos nutrit, teste Plin. lib. 10. cap. 17. [Ciconia, Arist. Gall. Ciconne. Ital. Ciconna. Ger. Ein Stora. Belg. Een Dveoer. Hisp. Ciconna. Pol. Ciconian. Vng. Éjely. Ang. A snake, a bird of the field.] Iuvenal. Satyr. 14. serpente ciconia pullos Nutrit, & inventa per devia iura lacerta. Ovid. 4. Metamorph. sumptis quin candida penit ipsa sibi plaudat crepitante ciconia rostro. Quo etiam nomine ab Hispanis vocatur lignum rostratum, quo à putris haurit aqua solet: quod & Telenon agricolæ vocant. Item Ciconia mensura genus est, sive instrumenti, quo rustici uti solent in sulcis & fossis ducendis, ne qua pars alius aut profundior esset, aut latior. Colum. lib. 4. Sed huic operi exigendo, quasi quondam machinam commenti majores nostri, regulam fabricaverunt, in cuius latere virga prominens ad eam altitudinem, qua deprimi sulcum oportet, contingit summam ripam. Id genus mensuræ Ciconiam vocant rustici. Ciconia etiam sanæ & itifionis species est. Irifiores enim apud veteres dignis colligatis, & ad inferiorem partem inclinatis ciconium rostrum formabatur, quod quum præsentarent post tergum nutantes, deridebant. Vide Persius Sat. 1. O' sane à tergo quem nulla ciconia pinxit.

Cicum, avis est nocturna, teste Festo. [Pol. Lidek.] Cælius lib. 17. cap. 11. nycticoxeram interpretatur.

Cicut, cicutis, pen. cor. adjectivum, Animal manufactum: [Cicut, Arist. Gall. Aprius, pen. qui hante anet les hommes. Ital. Animal di solatario fatto domestico. Ger. Zam, gemmet. Belg. Zam. Hisp. Cosa domestica, llamada y mansa. Pol. Ojg, ukany, jakly. Vng. Zsiki. Ang. Tame.] ut Aper, cervus, leo, & quicquid cicutis: id est, mansueti potest. Quod enim à fero dictum est, id Cicut dicitur. Cicero 5. Tulculan. Earum ipsarum solivagas, partim congrepatas, in manes alias, quasdam autem cicutas, nonnullas abditas, terra; rectas. Cicut ingentium dicitur mite, ac mansuetum. Varr. de ling. Lat. libro sexto.

Cicuto, as, Mansuetacio, verbum vetus, quod alio verbo dicitur fixarino. [Cicut, Arist. Gall. Aprius, pen. qui hante anet les hommes. Ital. Domicilio. Germ. Zam mansu. Hisp. Amansu los animales fieros. Pol. Ojg, ukany. Vng. Zsiki. Ang. Tame, or to mak tame.] Varr. de ling. Lat.

Cicutia, pen. prod. s. p. [Cicutia, Gall. Cicut, herbe venimeuse. Ital. Cicutia herba. Ger. Schirrotz. Hisp. La cicuta planta neta. Pol. Szuwacz. Vng. Zsiki. Ang. Henbane.] Herba venenosa, teste Plinio lib. 23. cap. 17. caule viridi & geniculato, altior carpebinis cubitis, in cacuminibusque ramosa, foliis coriandri tenuioribus, gravi odoratu, semine aniso crassiori, radice conca, nullius usus: nam semini tantum & foliis refrigeratoria vis est. Cicutæ famam Athenienses auferunt, succo eius capituli iudicio damnatis necem inferentes. Iuvenal. Satyr. 7. hunc inopem vidit Asthenz, Nil præter gelidas auxæ conferre cicutas. Est ite Cicuta (ut Servius docet) in cannis calamisve, quod interceptum est inter duos nodos. Virgil. 2. Aeglog. Est mihi disparibus septem compacta cicutis fistula.

Cicutina, myrtilis Dioscoridi.

Cidaris, s. penultima correpta. [Cidaris, Arist. Gall. Cidaris, herbe venimeuse. Ital. Zama. Vng. Zsiki. Ang. Henbane.] Tegumentum capitis, quo Persarum reges peculiariter, utebantur, albis maculis in caerulei coloris fœcia intermicantibus. Qu. Curtius libro 5. Cidarum regum capitis vocant in sine. Hieronymus item autor est, Hebraeorum Pontifices cidari uti solitos, in qua Dei nomen habebant inscriptum.

Cidonium malum, idem quod coroneum. [Pol. Pigwa. Vng. Zsiki. Ang. A quince pear.] Hinc Cidonium vinum, ex eius mali succo confectum. Vlpian. de rit. leg. si quis. Cidoniam, inquit, si qua alia sunt vina quæ non ex vinea fiunt.

Cicio, es, Cio, is, ambo civi, citum faciunt: sed à Cicio, es, s. Cicum penultima correpta: à Cio verò productum. Ovidius libro 1. Metamorph. Nec fruitur somno vigilanibus excita curis.

Idem lib. 1. Trist. Accitus toties in genus omne joci. Cicero quidem significat turbare, commovere. [Cicio, Arist. Gall. Cicio, herbe venimeuse. Ital. Mover, turbare. Ger. Bewegen, betreiben. Belg. Bewegen. Hisp. Mover, turbar y llamar. Pol. Zamocan, pobudjam. Vng. Zsiki, d. h. Zsiki, d. h. Zsiki, d. h. Zsiki. Ang. To stirre or raise up as call or name.] Virgilius 4. Aeneid. tonitu cœlum omne ciebo. Cicero verò, voco proprie. Proprie autem dixi, quoniam Cicio aliquando movere est: sicut & Ciere vocare, adeo ut alterum pro altero quandoque sumi posse videatur. Virgil. 6. Aeneid. Misenum Aeolidem, quo non præstantior alter Aere ciere viros, Martemque accendere cantu. Columell. libro 7. capite 5. Cicio, is, posuit pro commoveo: Nullo (inquis) tempore, & minime xitate utile est, boves in cursum concitati: nam ea res cit alvum. Livius libro 1: Principes utrinque pugnam ciebant. Similiter à Cicio sunt Concicio, & Excicio, & si qua sunt alia composita. Primum significat commoveo vel convoco. Liv. Galli, quos prædæ populationumque conciverat spes. Secundum, foras moveo & excutio. A Cicio sic Excicio, evoco. Statius libro 4. Theb. -suis excit in arma Antiqua Thytha Deus. Accio live Accio: de quibus supra, Percio, provooco, Percio, pulso, tango, percutio, valde commoveo. Concio, simul voco, congreco. Hinc Concio, onis, quod tria significat, auctore Gellio: popululum ipsum, qui ad audiendum convenit: orationem ipsam quæ coram multitudine habetur: & locum, sive suggestum, ex quo habetur oratio. A Concio, Excicio, Proccio, rursus sunt, Concito, Excito, Procito, frequentativa. Porro quod præterita & supina eadem amborum simplicium sunt, itemque compositorum, orta est non parva interpretandi ea verba difficultas. Nam Cicio, as, frequentativum est amborum primitivorum, Cicio & Cicio: idem aliquando vocito, aliquando frequenter moveo significat. Pro vocito, inquit, Cicero in Ver. Act. 4. Citatur reus, causa agitur. Pro crebro moveo. Colum. libro 8. Ne immaturis herbis citetur alvus. Igitur non somniculose spectanda sunt frequentativa, composita, præterita, participiaque compositorum, ut quæ convectionis magis proprietatem habent à Cicio, quæ verò motiones, à Cicio sumantur.

Citius, m. f. Celer, velox. [Citius, Arist. Gall. Citius, m. f. Celer, velox. Ital. Veloce. Ger. Schnell, schnell. Hisp. Muy ligero. Pol. Prętky, szybki. Vng. Gyors. Ang. swift, speedy.] Liv. 6. de P. Eques citus ab Roma venit. Salust. Modò citus, modò tardus in celsus ejus. Hinc Citior, citissimus. Plaut. Nullam ego rem citiorem apud homines esse, quam famam reor, Citissimus omnium redit. Est & Citus participium à Cicio, pro citatus vel agitatus. Virgil. lib. 8. Aeneid. Haud procul inde citæ Metum in diversa quadrigæ Distulerant.

Citò, adverbium. [Citò, Arist. Gall. Citò, adverbium. Ital. Subito, tosto presto. Ger. Beschwind, bald, sogleich. Hisp. Pronto o ligeramente. Pol. Prętko, szybko. Vng. Gyorsan hamar. Ang. Hastily, speedily.] Terent. in Eunucho. Citò hunc deduci ad militem. Cicero. Varr. lib. 4. Quid ergo potissimum scilicet hanc quod velle te puto, citò me ad te esse venturum.

Citius, comparativum. [Pol. Richszy. Vng. Gyorsabban, hamarabb.] Terentius in Hecyra: Quia me propter examinatum citius educi foras. Virg. Aeneid. 1. Hæc ait, & dicto citius tumida æquora placat.

Citissimè, superlativum [Vng. Gyorsan.] Plin. lib. 17. cap. 4. Citissimè ascias retundit.

Cito, as, p. frequentativum à Cicio. In jus voco, adesse jubeo, diem alicui dico, accuso. [Cito, Arist. Gall. Cito, herbe venimeuse. Ital. Appello, habito, faire avancer. Ital. Citare, chiamare. Ger. Berufen, cincken. Hisp. Llamar. Pol. Pręmam, ciwic. Vng. Zsiki, d. h. Zsiki. Ang. To call to witness, to summon, to set a day of comparing to justice.] Cicero, antequam iret: Non citatur reus audacia, sed virtutis reus citatur: id est, accusatur. Cicero. pro Cluent. Cognoscite nunc ita reum citatum esse illum, ut se semel atque iterum præjudicata, condemnatus in iudicium venerit. Et in Verrem 4. Citat reum, non respondet: citat accusatorem, citatus accusator M. Pacilius, nescio quo casu, non respondit, nõ adfuit. Aliquando videtur poni pro laudare. Idem de Nat. deor. libro 1: Tu ipse paulò antè, quum tanquam Senatuum Philosophorum citares, summos viros desipere dicebas. Citare etiam, incitare, provoocare. [Cicio, Arist. Gall. Cicio, herbe venimeuse. Ital. Incitare, spingere. Germ. Bewegen, ndigen, treiben. Hisp. Mover. Pol. Pobudzac, przymusiac. Ang. To stirre up, to anger or provoke.] Cæsar 3. bell. civil. Procinusque equo citato, Lanissam contendit. Livius libro 1. ab Vrbe: Age sanè omnes citatis equis advolant Romam. Columell. libro 8. Ne immaturis herbis citetur alvus. Alia composita sunt Concito, quod est ad iram provooco. Item Excito, suffocito, &c.

Citatus, participium, sive nomen ex participio, Acceleratus, vel citus, aut velox. [Citatus, Arist. Gall. Citatus, m. f. Celer, velox. Ital. Chiamato, citato, veloce. Germ. Schnell, schnell. Hisp. Muy ligero. Pol. Prętky, szybki. Vng. Gyors, gyors.]

Hisp. Llamado, ligero. Pol. Tobudjony, ochotny, mazyk. Vng. Gyori, hamaria. Ang. Stirred or moved up speed. Apuleius: Citato, non testudineo gressu. Liv. libro 4. bell. Pun. Citato gradū in hostem ducebant. Idem: Citato vadere equo. Liv. 7. bel. Pun. Nero ea nocte qua sequuta est pugnam, citatiore quam inde venerat agmine, die sexta ad stativa atq; ad hostem pervenit. Ibidem libro 2: Quam citatissimo poterant agmine sese abripuerunt.

Citatum, adverbium, Celeriter, velociter. [קלילות] hinc et alibi. Gall. Hastinament, vilsment. Ital. Presto. Ger. Schnellig, tisch, rens, wege, bald. Hisp. Prestamente, presto. Pol. Szybko, wlok. Vng. Gyorsu, hamarjagat. Ang. Hastily, speedily. Hircius de bell. Afric. Ipse cum expedita copia in eum locum citatim contendit.

Cilicium, ci, n.f. à Cilicibus populis didum est, apud quos (ut inquit Varro 2. de Re rustica capite 12.) Cilicia primum confecta sunt. [קיליקיה] Gall. Vne haire, vne cilamine. Ital. & Hisp. Cilicia. Germ. Ein Kied das auf Kiedhar oder gishar gemacht. Pol. Wlosna w sukna, woska, niem Wol usnka. Vng. Guba. Ang. A cloth made of beate, a strayer. Cicero 7. in Verrem: Quam iste civitatibus frumentum, coria, cilicia, saccos imperaret. Fiuere autem ex villis hircorum atque caprarum: adhibenturq; (ut Vegetius inquit) ad excipiendum impetum sagittarum. & Alconius scribit Cilicia recta esse ex pilis, in castrorum usum atque nautarum. & Inde Cilicina vestis, quae ex Cilicio est, vel ei similis. [קיליקיה] Gall. Vne haire, vilsment de poil de chevre ou de boue. Ital. Vellimento tessuto di pili di diversi animali. Germ. Ein hirtentuch. Hisp. Vellidura de pelos como de cabro u y otros animales. Ang. The hills cloth of beate.

Cillum, [קיל] Gall. La peau qui couvre les yeux desne & desne en les ligament. Ital. Cilio. Ger. Die hohle oder der reiß ob der auglideren. Belg. Ein oegdraem. Hisp. La peluana de papalo del ojo. Pol. Wlosna. Vng. Kiu hies, kiu sdr. Ang. The eyelid. teste Plinio libro 9. capite 37: Antiqui vocaverunt extremum superioris genae ambitum; unde & Supercilia. Genas autem intelligit Plinius folliculos quibus oculus integitur, & a quibus palpebrae: hoc est, pili dependent. & Alii Cilra intelligunt folliculos ipsos quibus oculus integitur. Nam quas Graeci vocant Πυλαγίους, Theodorus Cilra vocat. Lactantius quoque de Opific. oculos ciliorum tegminibus occultatos scribit. & Ciliium (inquit Festus) folliculus, quo oculus tegitur: unde & Supercilium. Idem alibi: Supercilium dicitur, quod super cilium sitū est, integumentum oculi superius.

Cillibae, pen. corr. Vide CIBILA. Cillio, Antiqui usupaverunt pro moveo: [קיל] Gall. Mouvoir. Ital. Muovere. Ger. Bewegen. Hisp. Mover. Pol. Prusum. Vng. Folyozok, mozgatom. Ang. To move. Unde etiam Fucillae appellatae sunt Auctor Servius lib. 2. Georg.

Cillibantes, [קילבנות] Instrumenta erant tribus pedibus sulcata, quibus in bello, scuto supponebant fatigati: ut ex Aristophane annotavit Caesius lib. 3. cap. 16.

Cillidantum, Vide CYLIBANTVM. Cilotes, [קילוט] Pol. Kalkialog, kominis. Vng. Hozesform, kiu vill hantolom. Diti sunt quorum capita oblonga, & compressa sunt: vel quibus frons eminentior est, ita ut à dextra sinistraque recisa videatur. Cicero in Salust. Quicquid impudicorum, cilonum, paricidarum, sacrilegorum, debitorum fuit in urbe, &c.

Cima, Vide CYMA. Cimacia, Vide CYMATIA. Cimelarchium, Locus est, ubi reponitur thesaurus. Vnde Cimelarchia, cultos vasorum & aliarum rerum Ecclesiae.

Cimex, m. s. Vermiculus est odore foedus, ex ligno nascens, chamsiq; & paleis. [קמיק] Ger. Ein Wente. Belg. Ein Wethaps. Pol. Wukwa. Vng. Pala & fordy, yima. Martiali libro 11: Nec toga, nec focus est, nec tatus cimice lectus. Plinius libro 29. capite 9: Folia cimicem necant. Idem libro 29. capite 4: Vetus cimicum animalis foetissimi, & dictu quoque salidien di natura, contra serpentum morsus, & praecipue aspadium, valere dicitur.

Cinnoli creta, Vide in Onomastico CINOGLYS. Cinxidae, Lapilli qui inveniuntur in cerebro cinædi piscis, maris habitum colore praefigentes. Plin. lib. 37. cap. 10. Cinxidus, cum a, diphthongo. [קיןיד] Pol. Kinkid, kinkid, kinkid, kinkid. Vng. Kiny, kiny, kiny, kiny. Qui muliebria patitur magis & vixit in aqua. Catullus Epigramm. 22: Cinxidus mollior cuniculi capillo, vancensis medalla, vel mola mollicella. Gellius: Nihil interest, quibus membris cinædi sitis posterioribus, an prioribus. & Alii Cinxidos, quasi pudore vacuos appellant: quod enim vacuus, a pudor. Alii interpretantur saltatores, vel pantomimos, a cinere.

quod libidine omnibus anteirent, qui choros ducebant, tanta agilitate se exerceret. Hos alio vocabulo Petaunidas vocant, eod quod saltibus levioribus moverentur: ut nulla stultities in corpore videretur. Plautus in Aul. in fustibus sum mollior magis, quam ullus cinædus. & Cinxidus etiam genus piscis, de quo Plinius lib. 32. cap. ult. Cinxidi, inquit, soli piscium latei, ubi lege pro soli toti ex autoritate Athenaei. Patis est marinus saxatilis, totus intus, excepto dorso, quod purpurascit, maxis figura similis. [קיןיד] dicitur Androico ob indivisas spinas.

Cinxidus, ut, cum, pen. corr. adiectivum est, ut Plautus in Stich. Lepidam & suavem cantationem aliquem occupo Cinxidam.

Cinxidus, in comparativo. [קיןיד] Vng. admodum sedentis cymek. Catullus in Epigram. de Vaniconis. Hic illa ut decur cinædiorem est, impudentiorem.

Cinxidus, diminutive à Cinxidus. [קיןיד] Vng. Sedentis cymek. Scipio Africanus Aemilianus, qui in oratione contra legem iudicariam Tiberti Graeci, sic ait: Docentur praefigiam in honore cum cinædulis, & sambucca plectentio, eunt in ludum hircionum.

Cinara, Vide CINTARA. Cinxra, Cinxra sunt maiores, qui primum ab Italia, mox etiam à Gallis inter praecipuas mensurarum delicias habentur. [קיןיד] Gall. Archaens. Ital. Cinxra. Ger. Kium, wist, wisten die tein stadtien hab. Hisp. Cinxra que se labran y comen. Pol. Wlosky, wlosky. Vng. Cinxra, wlosky. Colen. libro 16: Hipsida ponatur cinara, quae dulchis lacteo Pousis veniat, nec Phaebo grata canenti. Nominis originem referunt ad Cinarum puellam, in herbam sui nominis mutam. Alii à cinere deductum putant, quod cinere in primis hircionibus gaudet hercorari.

Cincinni, per simplex u, m. f. [קיןיד] Vng. Cinxra, wlosky. Gall. Cinxra, wlosky. Ital. Cinxra, wlosky. Germ. Cinxra, wlosky. Belg. Cinxra, wlosky. Hisp. Cinxra, wlosky. Pol. Wlosky, wlosky. Vng. Cinxra, wlosky. Ang. Cinxra, wlosky. Sunt cinnes intorti, qui cum Calamitatu dicuntur. Iuven. Altor hic quare cincinnus hinc capillos Martiali Anulo vocat: ait enim: Vnus de tota poverat orbe comatum Anulus. Varro: la est coliculus vici intortus, ut cincinnus. Solent autem cincinnus oleo perumpi. Cicero in Pisonem: Erant illi compi capilli, & madentes cincinnorum fimbria.

Cincinnatus, adiect. qui capillos intortos gestat, cincinnatus. [קיןיד] Gall. Cinxra, wlosky. Ital. Cinxra, wlosky. Germ. Cinxra, wlosky. Belg. Cinxra, wlosky. Hisp. Cinxra, wlosky. Pol. Wlosky, wlosky. Vng. Cinxra, wlosky. Ang. Cinxra, wlosky. Cicero post reditum in Senat. Quo vult cincinnatus ganc non solum civium lachrymas, venientiam patrie preces repudiavit. Plautus Capt. Subusus aliquantum, crispus, cincinnatus. Hoc cognomen fuit L. Quincti, qui ab acatro ad dictaturam vocatus, Aequos vidos sub jugum egit, & decimo sexto die à quo magistratum accepit. Dictatura se abdicavit.

Cincidus, [קיןיד] Suidae. Gall. Cinxra, wlosky. Ital. Cinxra, wlosky. Germ. Cinxra, wlosky. Belg. Cinxra, wlosky. Hisp. Cinxra, wlosky. Pol. Wlosky, wlosky. Vng. Cinxra, wlosky. Ang. Cinxra, wlosky. Avis est exigua, per se caudam movens, unde & Motacilla à nonnullis appellatur. Hanc postenore sui partem debilem esse ajunt, ut eidem fluere non possit: sed in alienis nidis ova parat. Quae res fecit locum proverbio, ut omnium rerum inopia laborantem Cinclo pauperiores dicamus. Auctores Suidae, & Aelian. lib. 15. cap. 28.

Cincus, Vide CINGO.

Ciner, Cimiffones, Vide CINIS.

Cingo, xi, xi, etum, aii. Coereco, comprehendo. [קיןיד] Gall. Cinxra, wlosky. Ital. Cinxra, wlosky. Germ. Cinxra, wlosky. Belg. Cinxra, wlosky. Hisp. Cinxra, wlosky. Pol. Wlosky, wlosky. Vng. Cinxra, wlosky. Ang. Cinxra, wlosky. Idem 2. de Ponto: Vos ego complectar, Cereis si cingi ab immis. Cicero 3. de Nat. deor. Diligentiusq; urbem respicere, quam ipsis mienibus cingitur. & Per translationem Cingo ponitur pro circuire, & circumscribere. Livius libro 1: Nam & mirro lapideo, cujus exordium operis Sabino bello turbatum erat, urbem, quam nondum muniterat, cingere parat. Plinius: Quam cum salum venatores cinxissent. Cingit cingo, quasi circumago. & Cingete arborem venis pro deglubare, sive delibrare ponitur, ut tradit Paulus.

dicantia. Praefertur tamen Mofyllion, quod Casia, cui Mofylli nomen est, aliquam refert effigiem. Plura loco citato. Malum enim haec ex fontibus ipsis petas, ne nos librum immentum gravemus. Barbaris tamen Corollarium, quoniam rem ferè omnem in compendio explicat, adscriptum. Cinnamomum in partes quinque concidit: praecipua bonitas tenuissimis ad longitudinem palmi, paulove amplioribus, secunda proximis brevioris mensura. Utilissima, quae radicem antecedunt, quoniam sibi minimum cacumina, ubi plurimum cortex. Ipse frutex duorum cubitorum altitudine amplissimus, palmi quod minimus, quatuor digitorum crassitudine. Scitum à terra sex digitis, furculosus, arido similis, quum viret non odoratus, folio origani, siccitate gaudens, steriliore imbre, eoa contraria ceteris natura. Gignitur quidem in planis, sed densissimis in vepribus rubisque, difficilis collectu. Venor sententia est, nasci in Aethiopia, Troglodytis conubio permixta: non ut Herodotus, quo situ Liber pater educatus esset, ex iaviis rupibus aviumque nidis, peti, & privatim Phoenicis: neque ut alii, in Arabia. Igitur mercatores illi à conteminitis vergunt per maria vasta rariibus, sine gubernaculo, sine remis ac velis, sed hyberno per brumam, hinc tom maximè flantibus. Primus hic portus Gebanitarum Oclia, sive Acila, ut Strabo, Ptolemaeus Ocelis. Produuntur vix quinto anno reverti mercatores, & interire multos. Contra revertunt vitrea, & aenea, vestes, fibulas, cum amillis ac monilibus. Ipsum ligatum in fastidio est propter Origani, acrimoniam. Xylocinnamomum vocatur. Pectum in libras 20. Quiddam Cinnami (nam & Cinnamum dicitur) duo genera tradidit, candidum, nigricansque. Et quoddam praeferebat candidum. Nunc contra, nigrum commendatius, autote Plinio: atque varium etiam praefert candido, certissimo argumento, si sit scabrum, atque ut invicem tritum contumaciter ferietur & inhorrescat. Improbatur molle in primis, aut cul albicat cortex. Ius ejus à Gebanitarum rege solo proficitur. Is, edicto mercatu vendit. Pretio quondam fuisse in libras denariorum mille. Auctum id parte dimidia est, incensis (ut ferunt) sylvis ira barbarorum: aut etiam forè fortuna, quoniam Aulii iam ardentes ibi affilare solent, ut astitibus sylvas accendant. Coronae veteribus fiebant ex Cinnamomo, inter assili auro inclusae. Radicem ejus magni ponderis aureae patere impostam vidisse, Plin. meminit, ex qua guttae editae, annis omnibus in grana durabantur, Pseudo-cinnamomum, Gal. Cinnamomidam quoque appellari scribit.

Cinnamomum. [Cinnamomum, Cinnamomum. Germ. Zimmetbaum. Pol. Cynamon. Vng. Cinnamom.] Frutex est in Aethiopia Troglodytis conteminita, humilis & furculosus, duorum cubitorum altitudine, omnem in cortice dotem habens: nam lignum ejus, quod Xylocinnamomum vocant, propter quandam origani acrimoniam in fastidio est. Cinnamomum etiam hodie in officinis nomen retinet. Vulgus à quadam canalicum figura Cinnamomum appellat. Vide plura de hoc apud Pliniam libro 12. capite 19.

Cinnamum. penult. correpta, Cinnamum. Frutex, sive arbutula nascens apud Gebanitas, in sinibus Troglodytarum, praestantissimum exudans odoramentum, quod & ipsum Cinnamum dicitur. Vide Plinium libro duodecimo, capite decimo nono. Ovidius 3. Factor. Cinnamum primum captivum: thura dedit.

Cinnaris, f. t. [Pol. Wólki ofie.] Herba est, autore Plinio, quae cervis adversus venenata pabula est remedio. Plinius libro octavo, capite septimo: Cervus herba cinnare venenatis pabulis reuilit.

Cinnis, per duplex n. Est plurimarum rerum, praesertim liquidarum, commistio: nam ad aliquibus potioris generis ex multis liquoribus confectum putatur, quod *κιννα* Graeci appellant. [Gall. Entremillement de chenev, ou mélange de plusieurs chofes. Ital. Una mescolanza di miscolazione di più cose. Germ. Ein vermischung von vielerley dingem. Hisp. Mezcla o composición de cosas diversas. Pol. Mieszpanina grzymaitich rzeczy. Vng. Bősző elegyitit ital. 7020 her. Ang. The rolling together of the beere in plater, or mingling of many things.] Cicet. de Orat. Cinnus utriusque particeps, vel utriusque, si verum quatinus; experts. Et eleganter Picas Mirandula ad Angel. Pol. Tu ita utrunq; imple, ut utrum magis, haud satis constet, qui & Graecam, & nostram Minervam pulchre amplectaris, quasi cinnus utriusque linguae: ut quae inscitis sit, quae genuina, non facile discerni possit.

Cinnilgium, n. f. quo noya nupta praecingebatur.

Cinnomyron, unguentum librorum.

Cio, cis, citum, vide CIEO.

Ciperium, (quod hic corruptè legebatur) Vide CYPEROS.

Cippus, Columnam significat, quae cum inscriptione ad conservandam rei alicujus memoriam solet erigi: [Cippus]

CIR
 צירקון *amir* [Circulus, Circa. Germ. Ein kreis; hand; hauffen] anff dem weg / oder die tndoff in einem heig an esen de hânun qu maht / die den weg zeigen. Pol. *st up na iaka pamiacke potiemoy.* Vng. *Emlekozetre fol asia oflop, kop arfo kw.* Ang. *A little hill* mark called a *haver* or *geck.* Cuiusmodi etiam in defunctorum monumentis erigi consueverunt. Horatius 1. Scrm. Sat. 8. Hoc miseræ plebi stabat commune sepulchrum, Pantolabo scatur. Nomentanoq; nepoti. Mille pedes in fronte, trecentos cippus in agrum hic dabat: hæredes monumentum ne lequeretur. & Cippus iterum instrumentum erat ligncum, quo terrarum & capivorum pedes colligabantur.

CIRCA, Praepositio est accusativo serviens casui, iuxta, circum. [Circum] *צירקון* *circus*. Gall. *Environ, pro.* Ital. *Intorno.* Germ. *Um oder umt.* in *circus* *uif.* Belg. *Duutent.* Hisp. *En derred.* Pol. *Około.* Vng. *Körny* *le, mellette.* Ang. *Around, or wigh by.* Cicet. de Lege agrar. contra Rullum: Quum Rullus Capuam & urbes circa Capuam occupavit. Idem 3. in Verr. Aiebat multa sibi opus esse, multa canibus suis, quos circa se haberet. & Ponsit & pro Cicet, ut tempus denotet. Plinius libro 8. capite 18: Nec amplius, quam circa cum mensum visantur. & Invenitur etiam adverbialiter positum, & sine casu. Cicet ad Anticum libro secundo: Nostram ambulationem, & Laconicum, eaq; quae circa sine, velim, quum potens, invidiar. & Hinc fiunt composita, Quocirca, & Circumcirca: de quibus suis locis.

CIRCINIA Avis dicitur, quae volando circuitum facit. Felus. **CIRCEA,** f. p. *צירקון*, Herba est strichno sauvo similis, flore nigro & pulillo, semine mili magno radice, nascente in quibusdam corniculis, radice semipedali. Autor est Plinius libro 27. capite 8. & Fuertur qui eandem crederent cum Ciceo, quod tamen fallum esse ex utriusque descriptione facileprehenditur.

CIRCAIUM, n. f. Herba quae & Mandragora dicitur. [Germ. *Wittem Pol. Wólki. Vng. Kerek helyed való kerek.*] Vide Plin. lib. 25. cap. 13.

CIRCENSIS ludj, vel Circenses, sine adjectione, Certamina curulis generis erat, in honorem Consiliorum dei instrumentum: *circensium* ita dicitur, quod in circo perageretur, non autem ad colibus (ut Servius nugatur) in circuitu dispositis. Locus Tum primus circo, qui nunc maximus dicitur, designatus est locus, divisa loco Pambus. Equibusq; urbis, ut ipse curia sibi quisq; faceret. Virgil. 3. Aeneid. Nec procul hinc Romam, & captas sine more Sabinas Concessa cavez, magnis Circensibus actis Addiderat. & Circensium ludorum, septem erant curricula solennia: Gellius lib. 3. cap. 10, ex Varone. & Circense tomentum dicitur quod fit ex summitatibus palulinarum arundinum mollibus, lanæ similibus. Mart. libro 14: Tomentum concita palus circense vocatur. Hæc pro Lingonico, stramina pauper emit.

CIRCETIS, penultima producta, Navis Asiana praegrans, ut inquit Nonius. Plautus in Such. Quum percutitor portuaret, & quae navis venerit ex Asia negant venisse. Conspectus sum interius circetum, quo ego meliorem non vidisse cenleo.

CIRCENSIS, penultima corrept. m. f. Instrumentum quo circuitu vertendo designatur. [Circensium] *mechulid.* *צירקון.* Gall. *Compas.* Ital. *Soldo, compasso.* Germ. *Ein Zucht.* Hisp. *El compas.* Pol. *Cirkul.* Vng. *Cirkulum.* Ang. *A part of compass.* Plinius libro 2. capite 13: Omnia autem hæc consistant ratione circuli semper indubitata.

CIRCINO, as, penultima correpta, Rotundum facio: [Circino] *צירקון.* Gall. *Circuire, etendre en rond, tourner et à l'envers, faire un cercle avec le compas.* Ital. *Ritondare, compassare, circuire.* Germ. *Erreica.* Belg. *Rond mates.* Hisp. *Rodiar o compassar con compas.* Pol. *Cirkulac, okraczyc.* Vng. *Cirkulac, zam, vagy kerekben körbebbolac.* Ang. *To turne round abo it, to measure with a compass.* Vel Circino circulum facio. Plin. lib. 16. cap. 35: Cetera mensurarum genera sillis arboribus circinantur in pulpam. & Significat etiam Circuire: ut Circinnare auram apud Ovid. 2. Metam. Sic super Aethras agilis Cillenius arces Inclinat cursum, & eadem circibat utras.

CIRCINATIO, onis, verbale, f. t. [Circinatio] *צירקון.* Gall. *Entourer, entourer, tourner, circuire.* Ital. *Circinazione, circuire.* Germ. *Ein circitung oder umgang des circulis.* Hisp. *Rodido, obra de rodar o compassar.* Pol. *Okraczenie.* Vng. *Cirkulac, zam.* Ang. *A turning round about, measuring with a compass.* Plin. & Bud. ut, Circinatio Solis.

CIRCINATO, adverbium, [Circinato] *צירקון.* Gall. *En rond, tourner, tourner en rond.* Ital. *Circinatamente.* Germ. *In ronds.* Hisp. *En rodeo, en círculo.* Polon. *Wkręz.* Vngar. *Cirkulac, zam, kerekben.* Ang. *By round turning, in manner of a compass.* Plinius.

CIRCITER, à Circa fit, Idemque significat: & refertur modo ad tempus. [Circiter] *צירקון.* Gall. *Environ, pro.*

lib. 10: Ceu fera quæ telis circuncingentibus ultra Assilit in
 ferrum, & per vulnera colligit hostem.
Circuncircæ, compositum ex duabus præpositionibus, Ab
 omni parte: [צביון צביון] *subit subit*. à *subi*, *circi*. Gall. *Deuà &*
dela, de toutes parts, tant à l'entour, de tous costez. Ital. *D'intorno*. Ger.
Um vnd vnd, allenthalben. Bel. *Nontom*, *voocat*. Hisp. *Cercar* è *en*
derredor. Pol. *Ze wjad*. Vng. *Körös környé*. Ang. *Round about*,
 in all parts. Jut. *Circuncirca* prospicere. Plaut. in *Aulul*. Occu-
 pit ibi *Malptarire* ungulis *Circuncirca*.
Circunculudo, dis, circunculsi, circunculsum, Vnde claudio,
 constringo. [צביון צביון] *Gall. Enclorre, enfermer de tous costez,*
entourer. Ital. *Servare tutto intorno, chiudere da tutti i lati*. Germ.
Wenthaben beschließen. Hisp. *Cercar, encerrar in cerco*. Polon.
Zamieram, wniejsz obczajam. Vngar. *hé rekészim, be kerészim*.
 Ang. *To include or shut in*. Plinius libro 18. cap. 35: Si nubes
 solem circunculadant. *Caesar 6. bell. Gall.* Hæc studiose ac-
 quisita ab labris argento circunculadunt, atque amplissimis
 epulis pro poculis utuntur. Loquitur de cornibus *Vrorum*.
 Cic. in *Catil* 3: Num inficiari potes, te illo ipso die meis præ-
 fidius, mea diligentia circunculsum, commovere te contra
Rempub. non potuisse?
Circuncolus, is, circuncolui, circuncultum, act. t. Circum ha-
 bito. [צביון צביון] *Gall. Demourer & habiter en environs de quelque*
lieu. Ital. *Habitare intorno*. Ger. *herumb wohnen*. Belg. *Dinnoos*
nos. Hisp. *Morar cercar algun lugar*. Pol. *Wkol o mieszkam, wokrąg*
miejskam. Vng. *Körös környé lakom*. Ang. *To dwell about or*
ingly by. Liv. 1. vel. *Maced.* Is timor omnes, qui circuncolunt
Bæben paludem, relictis urbibus, moenibus coëgit petere. *Vl-*
pian. l. 1. ff. de flumin. Flumen à rivo magnitudine discernen-
 dum est, aut estimatione circuncolentium, &c.
Circuncoluminatum, Locus est circunquaque porticus ha-
 bens, ut saltem à tribus lateribus, qualia fieri in monasteriis
 solent. [צביון צביון] *Pol. Krowanek*. Vn. *Ofjops ker dogb*.
Circunculcare, act. p. Circuncircare concucare. [צביון צביון] *Gall. Forster aux pieds tout entour.* Ital. *Calcare intorno.*
 Germ. *So rings umher tretreten*. Hisp. *Hollar, acarar à piejar en*
derredor. Pol. *Wkol o odepiesc*. Vng. *Környé l'apodni, nyomolodni*.
 Ang. *To tread or trample about*. Colum. lib. 5. cap. 6: Sin minus
 terra subacta, operantius, & circunculcemus ipsam seminis
 codicem. *Idem*: Ac diligenter circunculcari.
Circuncurro, is, n. t. Discurro, huc illuc curro. [צביון צביון] *Ga.*
Curro in & li, curro à l'entour. Ital. *Correre intorno*. Germ. *Wub-*
laufen. Hisp. *Correr en cerco*. Pol. *Obieçzam*. Vn. *Környé l'fa-*
tek. Ang. *To runne about or hither and thither*. Quynil. lib. 2.
 cap. 22: Hanc autem, quam nos materiam vocamus, id est, res
 subiectas, quidam modò infinitam, modò non proprià Rhetorice
 esse dixerunt, eamque artem circuncurrentem voca-
 verunt, quod in omni materia doceret.
Circuncursio, as, are, n. p. frequentativum à *Circuncurro*.
 [צביון צביון] *Gall. Courir de tout costez, à & li.* Ital. *Cer-*
rere qua & li di intorno. Germ. *Wubher laufen / hin vnd her ren-*
nen. Hisp. *Correr en cerco y de todas partes*. Polon. *Obieçzam,*
çyżło obieçzam. Vng. *Környé l'foczek*. Ang. *To runne often to*
and fro. Terent. *Heavt*. Hæc, illac circuncursa invenien-
 dum est tamen *Argentum*. Plaut. *Rud.* Omnia jam circun-
 cursavi, atque in lateribus omnibus Perreptavi quæ erit con-
 servam.
Circundo, as, p. Cingo, sepio, circunvallo, circumligo, &c.
 [צביון צביון] *Gall. Enn-*
renner, ciruire. Ital. *Circundare, attornare*. Germ. *Wubgehen*. Bel.
Dwringen. Hisp. *Cercar y rodear*. Pol. *Obieçzam okolo, quæ, okra-*
çam. Vng. *Környé l'vofidni*. An. *To compass, to surround*.
 Circundo, & circumco, *circumco*, inter se dist. runt: quoniam dici-
 mus, *Hercules* circumvit terram, non circundedit: & *Anulus*
 circundat digitum, non circumvit. *Circuitus* nomen utrunque
 complectitur. Cic. *Cat.* Vallo & fossa circundedi. Plaut. in
Alin. Circundato me brachiis, meumque collum circumpre-
 ste. *Caesar 1. bell. Civ.* Octavium quibus castris oppidum cir-
 cundedit.
Circundatus, participium. [צביון צביון] *Gall. Enn-*
renner, ciruire. Ital. *Circundata*. Germ. *Der*
umgeben ist. Hisp. *Cercada*. Pol. *Obieçzany, obieçzany, obieçzany*.
 Vn. *Környé l'vofidni*. An. *To compass, to surround*.
 Testis omnibus subjectos propè jam ignes, circundatosque
 restinximus. *Horat. Sermon. 1. Satyr. 2.* Ad talos stola demissa, &
 circundata palla *Plurima*. *Arms* circundatus: id est, armatus.
Virgil 9. Aeneid. *Celsus* lib. 8. cap. 10: Qujnto die idem facien-
 dum, simulque circundare.
Circundulo, as, are, act. p. Est circunquaque dolare, seu po-
 lire. [צביון צביון] *Gall. Doler de to costez*. Ital. *Poler in-*
torno. Ger. *Wub* obien/vnd vnd vnd statt maches Hisp. *Delar en*
derredor. Pol. *Okolozim obieçzom*. Vng. *Körös környé l' meg-*
gyalolom. An. *To square timber*. Plin. lib. 16. cap. 32: Sed maxi-
 me mirum, *Antan* dei platanus etiam circundolatus lateribus
 testibus sponte facta.

Circunduco, eis, penult. prod. In orbem duco, huc & illuc
 duco. [צביון צביון] *Gall. Mener à l'entour*. Ital. *Mener in-*
torno. German. *herumb führen*. Hisp. *Trair en derredor*. Pol.
Wkol o obwolye. Vn. *Környé l'vofidni, környé l'hardozim*. An.
To lead about. Plaut. Aliquos mitte, circunducere exercitum.
 Cic. 2. *Phil.* *Caesilius* coloniam deduxisti, quod erat paucis
 annis ante deducta, ut vexillum videres, & aratrium contin-
 dueres. Liv. 8. ab *Vibe*: *Placuit* inde jam majore conatu *jam-*
moque, ab unius expugnatione urbis, ad perdomandum *La-*
tium victorem circunducere exercitum. & *Circunducere* apud
Iureconsultos metaphoricè pro abolere, & abrogare acci-
 pitur. *Paul. l. acta. ff. de te judic.* Acta apud se habita si panti
 consentiant, potest jubere *iudex* ea die circunduci, nisi vel
 negotium, vel lis terminata est. *Vlp. l. Et post editum ff. de*
jud. Quod si is, qui editum per emptorium impetravit, ab illi
 die cognitionis, tunc circunducendum erit editum pretem-
 ptorium. & *Circunducere* aliquem per dolos, est decipere,
 magis dicitur. Plaut. *Piscid.* Per *scycophantiam*, atque per do-
 ctos dolos *Eam* circunducam *lepidule*. & *Circunducere* te-
 gento. *Idem* *Plautus*: Te velle amantem argento circunduce-
 re. *Idem* *Bacch.* *Quadragesimo philippe* filius *me & Chry-*
salus, circunducerunt. & *Circunducere* diem, transigere. *Ser-*
tonius in *Neronis*: *Reliquam* diei partem per organa *hydrau-*
lica novi & ignoti generis circunducit.
Circunductio, s. f. Deceptio. *am ex quo*. Plaut. *Capt.* Nec patri
 suppositio, nec argenti circunductio.
Circunductus, us, m. q. [צביון צביון] *Pol. Okrazenie*. Vn. *Környé*
hardozim. An. *Leading about*. *Circumductus*, *Macrobius* *Com-*
ment. lib. 2. cap. 1. Ex ipso enim circunductu orbium sonum
 nasci necesse est.
Circunductus, is, m. q. Ambio. [צביון צביון] *Gall. Aller à l'entour,*
entourer, ciruire, tourner.
 Ital. *Andare intorno*. Ger. *Wubgehen in rings vnd gden*. Hisp.
Andar, cercar en derredor. Pol. *Obieçdo*. Vng. *Környé l'vofidni*. An.
To go about. Liv. 1. ab *Vibe*: *Sed & ipse Komulus* circunductus
 docebatque, patrum id superbia *factum*, qui *conanibus* *vici-*
nis negalient. *Prædia* circumire. Cic. pro *Cecin*.
Circunductus, particip. penult. corrept. *Circunductus*. [צביון צביון] *Gall.*
Ennrenner, ciruire, entourer. Ital. *Circundata*. Germ. *Der*
umgeben ist. Hisp. *Cercada*. Pol. *Obieçzany, obieçzany, obieçzany*.
 Vn. *Környé l'vofidni*. An. *To compass, to surround*.
 Cic. 2. de *Divin.* Ergo hie circuitione quadam deos tol-
 lens, certe non dubitat divinationem tollere.
Circulatores, sive circitores, utrunque enim reperitur, publici
 urbis custodes & vigiles. [צביון צביון] *Gall. Ennrenner, ciruire,*
entourer, ciruire. Ital. *Circundare, attornare*. Germ. *Wubgehen*. Bel.
Dwringen. Hisp. *Cercar y rodear*. Pol. *Obieçzam okolo, quæ, okra-*
çam. Vng. *Környé l'vofidni*. An. *To compass, to surround*.
 Circulatores, ac cura *Aedilium* plebis erat: ad eos summa
 rerum, ac majestas *Consularis* impetii venerat. *Terent. Andr.*
 Ita aperit ipsam rem modò loquutus, nihil circuitione *uicis*
 es. *Cic. 2. de Divin.* Ergo hie circuitione quadam deos tol-
 lens, certe non dubitat divinationem tollere.
Circulatores, sive circitores, utrunque enim reperitur, publici
 urbis custodes & vigiles. [צביון צביון] *Gall. Ennrenner, ciruire,*
entourer, ciruire. Ital. *Circundare, attornare*. Germ. *Wubgehen*. Bel.
Dwringen. Hisp. *Cercar y rodear*. Pol. *Obieçzam okolo, quæ, okra-*
çam. Vng. *Környé l'vofidni*. An. *To compass, to surround*.
 Circulatores, ac cura *Aedilium* plebis erat: ad eos summa
 rerum, ac majestas *Consularis* impetii venerat. *Terent. Andr.*
 Ita aperit ipsam rem modò loquutus, nihil circuitione *uicis*
 es. *Cic. 2. de Divin.* Ergo hie circuitione quadam deos tol-
 lens, certe non dubitat divinationem tollere.
Circumfero, pen. corr. act. Circumporto, circunduco, circun-
 gesto. [צביון צביון] *Gall. Porter d'un & delà*. Ita *Portare intorno*. Ger.
herumb tragen. Hisp. *Trair en derredor*. Pol. *Wkol o niesz*. Vn. *Környé l'hardozim*. An.
To bring about. *Salustius*: *Fuere* item ea tempestate, qui di-
 crecent *Cutilianam*, oratione habita, quam ad *iusjurandum* *popu-*
larem

pulares conficios sceleris sui adigeret, humani corporis sanguine vinum permittit patens circumtulisse. Per translationem ponitur pro lustrare, seu purgare. Virg. lib. 6. Idem ter socios para circumtulit unda, Spargens, rose levi. Nam lustratio à circumlatione dicta est, vel ex deo, vel victima.

Circumferentia, s. p. [Circumferentia. Pol. Okrazenie. Vng. Kérvénykört. An. Compasung, bringing about.] Apuleius Floriv. lib. 4. Nec lacunatum refalgentia, nec sedilium circumferentia.

Circumfirmare, Circumsepere, circumquaque munire. [Circumfirmare. Gal. Asserir de toutes parts, munir tout entour, fortifier de tous costez. Ital. Firmare intorno, fortificare. German. In rings umb oder umgeben bewachen / besetzen. Hispan. Circumfirmar. Polon. Okrazyc, omuromac. Vng. Mind körre körözés, meg erősítém. Ang. To hedge and make firmness on all parts.] Colum. lib. 4. cap. 17. Nam ubi magnis & incurtus est pluviarum, procellarumque, ubi frequentibus aquis vitis labefactatur, ubi præcipitibus elvis velut pendens pluvium præsidia desiderat: ibi quasi quadrato circumfirmanda est agmine.

Circumflecto, dis, e, reflexi, circumflexum, ad. t. In gyrum flecto. [Circumflecto. Gal. Tourner & retourner, faire tourner en rond, fléchir à val. Ital. Pregare intorno. Germ. Herumbiegen. Hisp. Doblegar à inclinar en derredor. Pol. Obracym. Vng. Herumbiegen. An. To bend or turn about.] Virgil. 5. Aeneid. Constituit signum nautis pater unde reverti scirent, & longos ubi circumflectere cursus.

Circumflecto, s. t. [Circumflecto. Pol. Wskol' o ogie. Vng. Kérvény' i körözés, terünyés. Ang. Herumbiegen about.] Macrobius Comment. libro 1. cap. 21: Zodiacum ita lacteus circulus, oblique circumflexionis occursum ambiendo amplectitur.

Circumflectus, particip. Vndique flexus. [Circumflectus. Ang. Bowed or bent about.] Inde Accentus circumflexus, circumflectus, ex acuto & gravi factus.

Circumflectus, as, m, m. q. nomen. [Circumflectus. Gal. Revoir, se retourner de tous costez, reployer à l'entour. Ital. Ripiegamento in tondo. German. Ein Umbbiegung. Hispan. Voluete de todos partes. Pol. Okrazenie. Vng. Meg terünyés, meg forgatás. An. Herumbiegen about.] Plin. lib. 8. cap. 11: Ut & pios circumflectu facili ambiant. Idem lib. 2. cap. 1: Cujus circumflecta reponitur cuncta.

Circumfundo, as, are, ad. p. Vndique affuso. [Circumfundo. Gal. Souffler de toutes parts. Ital. soffiare intorno. Germ. Wind vnd umb ausstoszen. Hispan. soplar en derredor. Pol. Wskol' o dmie. Vng. Mindön fel sok. An. To blow upon on all parts.] Cicero. 5. Ver. Sic est hic ordo quasi propolitus atque editus in altum, ut ab omnibus ventis invitis & circumflari posse videatur. Circumstantibus Auspiciis. Scaevola lib. 1: Theb.

Circumfusio, s. t. Abundo. [Circumfusio. Gal. Abundantia. German. Die reiche oder überflüss habend Belg. Overvloed. Hisp. Abundar y ser copioso. Pol. Mucho dostatek, nasyt. Vng. Kérvény' i folyok, len videredem. Ang. To abound, to flume or rune about.] Cic. in Læl. Et circumfluere omnibus bonis, cupit, atque in omni rerum abundantia vivere. Proprietatem Circumfluere est circum aliquid fluere, decurrere. [Circumfusio. Gal. Couler entour, abonder de toutes parts. Ital. Scorrere intorno. Germ. Umbfließen vnd rinnen. Bel. Rontom vtochen. Hisp. Correr líquidos en derredor.] Plin. Id oppidum circumfluit amnis, & interdum Concurrere, convenire, nasyt. Idem: Postquam exire undique gentes circumflectere.

Circumfusio, particip. [Circumfusio. Pol. Wskol' o cypkati. Vng. Kérvény' i foly.] participium: ut Circumfluens amnis oppidum. Cicero. Mut. Circumfluente colonorum Arcinorum exercitu. Idem de Amic. Circumfluens omnibus copiis. Idem ad Att. De solet amicus semper in laude versatus, circumfluens gloria.

Circumfusio, 2, um, Quod circumfluit. [Circumfusio. Gal. Allant & couler tout entour, abonder de toutes parts. Ital. Che va fuori di intorno. Germ. Das umbfließt oder umdringt. Hisp. Cosa que corre en derredor. Pol. Wskol' o cypkary. Vn. Kérvény' i folyo. Ang. That flows or runs about.] Ovid. 15. Metamorph. Scinditur in geminas partes circumfluens amnis. Plin. lib. 2. cap. 66: Tellus medio ambitu præcincta circumfluo mari. Item in passiva significatione: Insula circumflua, quam aqua circumfluit. Ovid. 15. Metamorph. Vnde Coronidem circumflua Tyberidis alii Insula Romuleæ factis accessit urbis.

Circumforaneæ domes, Apud Apuleium, pro ea quæ mobilis & ambulatoria est, facilis ad circumferendum. [Circumforaneæ domes. German. Die wandelbare oder bewegliche haus. Hisp. De auar à veyl qd' se mueve. An. To wander about in heapes or plumpes.] Plin. lib. 9. cap. 47: Adeoque nihil non gignitur in mari, ut cauponarum etiam æstiva animalia, pernici molestia salta, aut quæ capillus maxime celat, exstant: & circumglobata esse sepe extrahantur.

Circumforaneæ, seu Circumforaneæ, m. f. Qui circa fora crebro versari solent, quales nugatores, impoltoresque, qui iucis &

strophis captant quæstum. [Circumforaneæ. Gall. Qui hant les marches & lieux publics. Ital. Ciarattani. German. Aufschweifhager der auff allen Märkten ist: Hant in allen Gaßsen / sandt fohret. Belg. Omloopertens / sandtloopers. Hisp. Los que andan por los mercados. Pol. Tal. aże po rarmarkach, pociarze. Vn. Kertale isfolyapó. An. That haunteth the market place.] Cic. pro Cluent. Tum repente Aconitanum quendam C. Clodium pharmacopolam circumforaneum, qui casu tum venisset, aggreditur. Hieronymus. Garulium nescio quem tumigerulum, circumforaneum. & Aci circumforaneum, quod argentarii, qui circa forum Romæ habitabant tractare solebant. Cicero Attic. lib. 11. Tusculanum & Pompejanum valde me delectant, nisi quod me ære, non Cornithio, sed hoc circumforaneo obtruerunt. Hoc est, ære alieno, quod non impuli ab argentariis.

Circumfodio, fodis, In gyrum fodio. [Circumfodio. Gall. Fouir à l'entour. Ital. Cavare intorno. Germ. Umbgraben. Hispan. Canar à horadar en derredor. Pol. Okopac. Vng. Kérvény' i ások, ásokolo, ások ásó. Ang. He that deloveth about.] Plin. lib. 17. cap. 18: Circumfodi autem omnibus annis in solitio duum cubitorum, scrobe bipedali altitudine.

Circumfodit, verbale, m. t. [Circumfodit. Gal. Celos qui fouit à l'entour. Ital. Chi cava di intorno. Ger. Umbgraber. Hisp. Canador en derredor. Pol. Okopacz. Vn. Kérvény' i ásó, ásokolo, ások ásó. Ang. He that deloveth about.] Plin. lib. 17. cap. 26: Aut circumfodit in iunio solo adu verberabit.

Circumfossura, s. t. [Circumfossura. Gall. Fouissance, ou fouissement à l'entour. Ital. Cavatura di intorno. Germ. Umbgrubung. Hisp. Canadura en derredor. Ang. Deloving about.] Plinius ibidem: Cupressus aspernatur cucumifossuram.

Circumforo, as, [Circumforo. Gal. Percevoir à l'entour, faire traire à l'entour. Ital. Forare, perforare di intorno. German. Durchbohren / geröhren. Hisp. Horadar en derredor. Pol. Przemieranie, przypychanie. Vng. Kérvény' i fordalom. Ang. To pierce and bore about.] Plinius libro 17. cap. 27: Supite ad una parte circumforato.

Circumfrico, [Circumfrico. Gall. Fratter tout entour. Ital. Fregare intorno. Ger. Wind vnd umb treiben. Hisp. Fregar en derredor. Pol. Okrubnie, odrapiam. Vn. Kérvény' i vakarom. Ang. To rubbe about.] Cato cap. 26: Privas scopulas in dolia stulto habebas illi res, quæ labra doliorum circumfrices.

Circumfulgéo, ges, u. f. [Circumfulgéo. Gal. Reluire & resplendir tout entour. Ital. Splendere intorno. German. Umbglänzen / umbleuchten. Hispan. Resplandecer en derredor. Pol. Wskol' o sypicie. Vng. Kérvény' i sypicem. Ang. To shine or glitter round about.] Plinius lib. 2. cap. 37: Hominum quoque capita vespertinis horis magno prælagio circumfulgent.

Circumfundo, dis, ad. t. Circumcirca fundo, circumdo. [Circumfundo. Gal. Sfondre à l'entour, entourer d'homme, arroser tout à l'entour. Ital. sparere intorno. Germ. In ring umbgießen / umbstoszen. Hispan. Vertamar à rociar en derredor. Pol. Okliczanie. Vn. Kérvény' i szikim, szikim. An. To sprinkle or pour out all about.] Cic. 2. de Nat. deor. Terram autem esse in simam, quam crassissimus circumfundat aer. Ibidem: Principio autem terra sita in media parte mundi, circumfusa undique est hac animabilis, spiritus alique natura, cui nomen est aer.

Circumfusio, nis, [Circumfusio. Pol. Wskol' o oblatwie. Vng. Kérvény' i szikim, szikim. An. sprinkling or pouring about.] Plinius in Canticus Martialis lib. 2: Caelum cupis est rotunda formatio, quod d' terras, maria, cæteraque intra secula omnia ignei spiritus circumfusione complectitur.

Circumgelatus, particip. [Circumgelatus. Gall. Glaci & gelé tout entour. Ital. Gelato intorno. German. Wind vnd umb gefroren. Hisp. Helado en vicio. Polon. Obmarzli. Vng. Kérvény' i sziget. Ang. Friezed and congelated round about.] Plin. lib. 13. cap. 13: Sed qui circumgelatus videri possit.

Circumgemo, mis, n. t. [Circumgemo. Gall. Couler ou venir à l'entour. Ital. Gemere intorno. Germ. Windber seiffen. Hispan. Gemir en derredor. Pol. Okal uchnie. Vng. Kérvény' i nygék. Ang. To mouere about.] Horat. Epod. 16: Nec vespertinus circumgemit ursor ovile.

Circumgestare, Circumferre. [Circumgestare. Gall. Porter par tout. Ital. Portare qua & li portata. Ger. Umbher tragen oder trefschien. Hisp. Trate por todas partes. Pol. Wskol' o nosze. Vn. Kérvény' i hordogm. Ang. To bear about.] Cic. ad Qu. fratrem lib. 1: Nam eam quoque epistolam T. Caticus circumgestabat.

Circumglobato, as, ad. p. [Circumglobato. Gal. Amasser, amonceler & entourer toutour. Ital. ingombrare, ammassare. German. In ring umb an eis Raget oder Knappet machen. Hispan. De auar à veyl qd' se mueve & amoncer en derredor. Polon. Obracym. Vn. Kérvény' i gombolygédem. An. To gather about in heapes or plumpes.] Plin. lib. 9. cap. 47: Adeoque nihil non gignitur in mari, ut cauponarum etiam æstiva animalia, pernici molestia salta, aut quæ capillus maxime celat, exstant: & circumglobata esse sepe extrahantur.

Circumjaceo,

rat. 2. Serm. Sat. 4. Primus & inveni pipet album cum sale nigro Incretum puris circumposuisse catillis.

Circumpotatio, onis, verbale à Circumpoto, quum pocula de manu in manum traduntur, & in circuitum redeunt. [Vulg. *circumpotatio*. Pol. *Wkol o pypie*. Vn. *Reudferne vato iacti, poliar kembli*. Ang. *Drinking about*.] Cicero 2. de Legib. Hæc præterea sunt in legibus de uindicta, quibus servilis uindicta tollitur, quæque circumpotatio.

Circunrado, dis, act. t. Abrado, in circuitum rado. [Vulg. *circunrado*. Gall. *Raire tout entour, ratisse à l'entour*. Ital. *Radere intorno*. Germ. *Babshaben*. Hispan. *Rato à arrebatat eo derredor*. Pol. *Otkrótat*. Vng. *Környv l'nyrdm*. Ang. *To thane about, or to frap about*.] Plinius libro 17. cap. 26. Veluti detractio sanguinis circumfati corticis. Colum. libro 4. cap. 29. Huius traductis si non est facultas, tum detractum viti quam recentissimam eligunt fermentum, & leviter circumrasum.

Circunrefo, tis, ad q. Inpedio, & implico, involvo. [Vulg. *circunrefo*. Gall. *Entourer & emplier comme d'un reze*. Ital. *Involuppare intorno*. German. *Wit dinn Barn vrbabebn*. Hispan. *Embalar en derredor, embalar o embarracar*. Polon. *Oblatamam perya*. Vng. *Környv kdticgim, környv l'halolom*. Ang. *To intangle or to surround about*.] Lucr. lib. 5. Circunreut enim jus, atque injuria quemque. Vnde etiam exorta est, ad eum plenius reverti. Cicero 7. in Verrem: Num ego tibi ullam salutem, illum perisogium putem, quum tete implicatum severitate judicium, circumreutum frequentia populi Romani esse videam?

Circunrodo, dis, penult. prod. Atrodo. [Vulg. *circunrodo*. Gall. *Ranger tout entour*. Ital. *Rodere intorno*. Ger. *Umhagen*. Hispan. *Rato en derredor*. Pol. *Okrótat*. Vng. *Környv l'ragon*. An. *To gnaw about*.] Plinius lib. 32. cap. 12. Polypum hamis appetere, brachis que complexa, non morsu, nec prius dimittere, quam eicam circumroderit. & Circunrodere per translationem accipitur pro meditari, & quodammodo ruminare. Cicero ad Attic. lib. 4. Quid quoddam (dudum enim circumrodo quod devorandum est) subrupicula mihi videbatur esse manducandum. & item pro detraho, obtrecho. Horat. 1. Epit. Deute Theoniso quum circumrodo dicitur.

Circunscilpo, pis, [Vulg. *circunscilpo*. Gall. *Gratter ou graver entour*. Ital. *Grattare la circonza*. Ger. *Babtragen*. Hispan. *Escharar à rasurar, escharar à raspar*. Pol. *Okrótat*. Vng. *Környv l'efogaton, rdtam*. An. *To scratch about*.] Plin. lib. 20. cap. 5. Radice ejus circunscilpi dentes dolore liberantur.

Circunscirffico, cas, act. p. [Vulg. *circunscirffico*. Gall. *Escarifier & enfoncer autour d'un objet*. Ital. *Far intorno piccolini tagli in su la persona, oue il sangue à vello biondre esce*. German. *Natenthaben fchloffen*. Hispan. *Rasurar en derredor*. Polon. *Wkol o okrotat*. Vng. *Környv l'okrotat*. Ang. *To lance, or to pierce about round about*.] Plin. lib. 22. cap. 23. Pedum clavos circunscirfficatos ferro, multum ceræ extrahit.

Circunscindo, dis, act. t. [Vulg. *circunscindo*. Gall. *Escaler & couper de voin parts*. Ital. *Tagliare da voin parte*. German. *Babshaben*. Hispan. *Cortar en derredor*. Polon. *Okrótat*. Vng. *Környv l'busiom, metacdm*. Ang. *To cut about*.] Liv. 2. ab Vibe: Quid fiero eius clamitabat, eo infestius circunscindere, & spoliare libet.

Circunscribo, bis, act. t. Colligo, comprehendo, defuato, detentio, concludo. [Vulg. *circunscribo*. Gall. *Escrire à l'entour, bouer le tour tout entour*. Ital. *Circonfirire*. Ger. *Zu rings umschreiben*. Hispan. *Belg. Umshreiben*. Hispan. *Terminar*. Pol. *Opisuje*. Vng. *Környv l'iron, l'isogalam*. Ang. *To write about, to describe and give measure, to bound*.] Cicero 6. Philip. Virgula finem circunscripsit, nullique ut responderet, priusquam ex illa circunscriptioe excederet. Lactantius: Cujus scientie sententiam breviter circunscribo, ut neque religio ulla sine sapientia sit, nec ulla sine religione probanda sapientia. Columella: Diophanes Bithynus Vnicentem tonum, Dionysii Feni Magonis interpretem, per multa diffusam volumina, sex epitomis circunscripsit. Cicero in Paradox. Exilium terribile est illis, quibus circunscriptus est habitandi locus id est, constitutus. Idem pro Rab. Exiguum nobis vitæ corniculum natura circunscripsit, immensum gloriæ. & Aliquando ponitur pro circumvenio, & decipio. [Vulg. *circunscribo*. Gall. *Decourer, circumvoir*. Ital. *Fraudare, circumvenire*. Ger. *Deinamen*. Hispan. *Lugannar*. Pol. *Opisuje, phtad-pis*. Vng. *Meg isalam*. An. *To deceive*.] Idem 1. Acad. Alieum est, quod captivus & fallacibus interrogantibus circunscripsi & decepti quidam, quum eas dissolvere non possunt, delatant à veritate. Plin. lib. 7. Vana mortalitas, & ad circunscribendam seipsam ingeniosa.

Circunscripte, adverb. Definitè, paucis, breviter. [Vulg. *circunscripte*. Gall. *brevisment, en certains limites*. Ital. *brevismente con parole*. German. *Kürzlich mit vmbschreibung*. Hispan. *breve y dilucidamente*. Pol. *Krotce, pypiam*. Vng. *Be foglaltis kerpau,*

ibidem. An. *Brieflie, shortlie, in measure*.] Cic. de Nat. deor. Id quæ ratione concludimus, singulasque res distinctimus, circunscripteque complectimur.

Circunscriptor, m. t. Deceptor, fraudator. [Vulg. *circunscriptor*. Gall. *Truqueur, fauteur de fausseté*. Vn. *Tfalard, ifalo*.] Iuven. Sat. 15. pupillum ad iura vocantem Circunscriptorem.

Circunscriptio, onis, verbale, fr. Circuitio, definitio, terminatio. [Vulg. *circunscriptio*. Gall. *Description de tout, circonvenement*. Ital. *Misura, limitazione*. Germ. *Umbschreibung*. Hispan. *Medida, termino*. Pol. *Opisujanie*. Vng. *Be foglaltis környv l'irad*. Ang. *boundling, or going about*.] Cic. 1. Tusc. Quum totam terram conatui licebit, ejusque cum suum, formam, circunscriptioem, tum & habitabiles regiones. Verborum quadam circunscriptioe comprehendere ecludereque sententiam. Cicero de Clar. Orat. & Circunscriptio, pro deceptione & fraude. [Vulg. *circunscriptio*. Gall. *Tromperie, surprins, deception*. Ital. *inganno, falsità*. Germ. *Vertrug, geuer, betrug*. Hispan. *Lugannar*. Pol. *Opisujanie*. An. *Deceiving*.] Cic. pro Cluent. Quum omnia ab his fraus, omnes insidias, circunscriptioesque adolefcentiam nascerentur.

Circunscriptor, Brevior. [Pol. *Zamierpai*. Vn. *Környv l'kaiac*. Ang. *be foglaltis környv l'irad*.] Plin. epist. lib. 11. Nam in concionibus eadem quæ in orationibus vis est, presfortamen, & circunscriptor, & addidior.

Circunscriptus, non videtur, qui usus est iure communi, l. non videtur circunscriptus, C. de integ. test.

Circunscriptus dolo, dicitur sua facultate lapsus, l. ff. de minoribus.

Circunseco, cas, Circuncido. [Vulg. *circunseco*. Gall. *Couper tout à l'entour*. Ital. *Tagliare intorno*. Germ. *Umshneiden*. Hispan. *Cortar en derredor*. Pol. *Okrótat, obrótanie*. Vng. *Környv l'vögym, metacdm*. An. *To cut about*.] Colum. lib. 7. cap. 5. Tuberculum cui subest verruculus, ferro quam cautissime circumsecari oportet.

Circunsecus, adverb. pen. cor. Significat in circuitu, à lateribus. [Pol. *Wkrag*. Vn. *Környv l'környv l'*.] Apul. lib. 5. Quique circumsecus venantur.

Circunsecedo, des, n. l. & Circunseideo, des, circunseco, circunseculum, Circundo, obseco, oblatione cingit. [Vulg. *circunsecedo*. Gall. *Se faire à l'entour, estre assés entour, assiser, tenir le siege à l'entour*. Ital. *Affiliare d'egui intorno*. Germ. *Zu rings herum hagen, umschalieren*. Belg. *Omringen*. Hispan. *Poner cerco à algun lugar*. Pol. *Wkrag obspaidam*. Vn. *Környv l'vöde*. Ang. *To sit about, to besiege round about*.] Cæsar. ad Cic. lib. 8. Nisi si mavale Pompeium Brundisii circunsecedere. Cic. ad Att. lib. 9. Populi Romani exercitus Ca. Pompeium circunsecedit, fossæ & vallo septum tenet, fuga prohibet. & Circunsecedent item, qui assident utrinque alicui. Cic. 4. in Catil. Nec rament ego sum ille ferreus, qui fractis chassissimi atque amantissimi presentis merore non moveat, horumque omnium lacrymis à quibus me circunseculum videtur.

Circunseculio, f. t. Obsessio. [Vulg. *circunseculio*. Gall. *Afflègement, assiette à l'entour*. Ital. *Affiliare da voin parte*. Ger. *Umshingen, umschalieren*. Hispan. *Corta de voin ceris à algun lugar*. Pol. *Okrótat*. Vn. *Környv l'vöde, metacdm*. An. *To besiege about*.] Cic. 3. Verr. Te huius circunseculiois tuæ causam & culpam in alios transtulisse.

Circunsepio, pis, act. q. Circundo, cingit. [Vulg. *circunsepio*. Gall. *Cerre & mouir d'un boye ou d'un arbre d'assés tout à l'entour*. Ital. *fare una siepe d'intorno, cinghiale uno con ragnoni*. Germ. *Umshingen mit einem Zaun umschreiben*. Hispan. *Cortar de fite à fite en derredor*. Pol. *Okrótat, opisujanie*. Vng. *Környv l'vöde, metacdm*. Ang. *To hedge and fence about*.] Cic. ad August. Sed quoniam cohortibus armatis circunseptus Senatus. Liv. 1. ab Vibe: Conscius deinde, male quærens d'regni ab seipso adversus se exemplum capi posse, armatis corpus circunsepsit.

Circunseco, ris, [Vulg. *circunseco*. Gall. *semper en planter à l'entour*. Ital. *Seminare à plantare d'intorno*. Ger. *Umshengen*. Hispan. *Sembar à plantar en derredor*. Pol. *Opisujanie*. Vng. *Környv l'vöde, metacdm*. Ang. *To plant or sow about*.] Plin. lib. 21. cap. 12. At gentiles circunseco alvearius gratissimum.

Circunseido, dis, n. t. idem quod circunsecedo, nisi quod modum quandam habeat conjuatum: ut Circunseidere dicitur, qui se jam ad sedendum componant, vel qui ipso acta oppidum, vel arcem castri vel exercitu circundant. [Vng. *Környv l'vöde, metacdm*.] Liv. 9. ab Vibe: Et spe abjecta Saticula tuenda, Pliniam ipsi socios Romanorum, ut patrem dolorem hosti redderent, circunseidunt.

Circunsignare, [Vulg. *circunsignare*. Gall. *Marquer à l'entour*. Ital. *segnar & bollare*. Ger. *Umshingen*. Hispan. *Sembar en derredor*. Pol. *Opisujanie*. Vng. *Környv l'vöde, metacdm*. An. *To mark about*.] Columell. lib. de Arbor. cap. 26. Tam duobus digitis quadratis circunsignato, ut medio gemma sit.

Circunsisso, is, n. t. Circundo, circunsisso. [Vulg. *circunsisso*. Gall. *Environner*

vonit gradens Bellona cruentis. Sil. lib. 6. lamque ubi ferali
lem illeptis circumsonat aulam Cornea gramineum peful-
tas ungula campum.

Circumcremo, mis. [*circumcremo* Gall. Trem-
bler de son caillou. Ital. Tremare intorno. Ger. Umb vnd umb jetteren.
Hisp. Temer i temblar en derredor. Pol. Ze wjad dyg. Vng. Mui-
do hűllykalk. Ang. To tremble in all partes.] Luctet. lib. 12.
Atque ideo totum circumcremere æthera signis.

Circumvado, pea. prod. Invado, undique invado. [*circum-
vado* Gall. Envoluer, assaillir de toutes parts, surprendre. Ital. Af-
fettare d ogni intorno. Germ. Ringeweis ansaßem Belg. Omgaen.
Hisp. Acometer en derredor. Pol. Wokazy obłepic. Vng. Körny-
i fogyn. An. To compass and sit upon on all partes.] Liv. 2. bel.
Maced. Repente anceps terror hinc muros ascendentibus
Romanis, hinc arce capta, Barbaros circumvasit.

Circumvigils, gi. m. l. [*circumvigils* Pol. Okolow. Vng.
Körny i feje. Ang. Which wanders or goes round about.] ut,
Occasus circumvagus. Horat. Epod. 16. æthereæ moles cir-
cumvaga flammæ. Autor casminis ad Pisonem. Periphralis
et Solis.

Circumvallare, Vallo munire, obfidere, circumvenire. [*circum-
vallare* Gall. Envoluer de campars, munir & rem-
parer. Ital. fortificare d ogni intorno di bastioni o palizzate. Germ.
Ringeweis umschützen vertheidigen. Hispan. Cercar fortalecer
de pal. ade a baluarte. Pol. Okrajm wal em. Vng. Körny i arka-
lin. Körny i vifidm. Ang. To compass and fortify about with bal-
works or rampars.] Caesar 7. bell. Gall. Oppidum oppugnare in-
stituit, idque biduo circumvallavit. Cicero ad Attic. libr. 9.
Quum mihi epistola esset ad Leptra, circumvallatum esse
Pompejum. Terent. Adelph. Tot res repente circumvallant,
unde ceteri non potest.

Circumvohis, ere. ad. t. Circumporto, circūduco. [*circum-
vohis* Gall. Porter cà & là, transporter à l'entour. Ital. Muovere inter-
no. Ger. herumführen Bel. Omvoeten. Hisp. Trasar en derredor.
Pol. Okrajm. Vn. Körny i vifidm. Vng. Körny i arka-
lin. Körny i vifidm. An. To come about, to compass.] Liv. 3. ab Vibe: Distator quantum
nostris prospici poterat, equo circumvectus, contemplatusq;
quædam castrorum, quæque forma esset.

Circumvohis, onis, verbale. [*circumvohis* Gall. Portage en trans-
port à l'entour. Ital. Effo portare o passare intorno. Germ. herum-
führen Hisp. Obra de traher en derredor. Pol. Okrajm. Vn.
Körny i arka-lin. Körny i vifidm. An. Carrying or conveying abo-
ut.] Cic. ad Attic. lib. 2. illud tam quod scabit, animadvertis
velim de portotio circumvehonis.

Circumvohis, as, frequentativum. [*circumvohis* Gall. Porter cà & là, transporter à l'entour.
Virgil. 3. Georg. Singula dum capri circumve-
hantur amore.

Circumvohis, Circundo. [*circumvohis* Gall. En-
tourer. Ital. Circundare. Ger. Umbgeben. Bel. Omvingen.
Hisp. Cercar en derredor. Pol. Okrajm. Vng. Körny i
vifidm. An. To come about, to compass.] Liv. 1. Ut & hostibus
circumvohis se à tergo ratis reitor ac fuga injiceret. Salu-
stius: Petere consularum C. Antonium, quem sibi collegam
sibi sperabat, hominem nobilem, familiarem, & omnibus
necessitudinibus circumventum. Aliquando ponitur pro
desipio & fallo: [*circumvohis* Gall. Circundare, surprendre, tromper. Ital. Circondare, in-
gannare. Ger. Einen hindergelien betriegen. Bel. Omvogen. Hisp. Saltear o tomar de falso, enganar. Pol. Okrajm, ydrad-
zon. Vng. Körny i arka-lin. An. To deceive, to beguile.] tractum à re-
tationibus, qui teras laqueis retibus, & canibus circumvenire
solent. Cic. 2. Offic. Suum quisque teneat, & neque tenuio-
ri propter humilitatem circumveniantur, nec locupletibus
ad sua vel tenenda, vel recuperanda obfit invidia. Aliquan-
do pro opprimo, Salust. Cuique optimo literas mittit se fal-
sa omnibus circumventum. Sic Liv. lib. 11. Fœnore circum-
ventum plebem dixit.

Circumvohis, amara, deceptio, circumscripivo. [*circum-
vohis* Vn. Jfalard, jfalad.] D. de Minorib. 17. In integrum ve-
ro, relictio erroris proprii venia petitionem, vel adversa-
ri circumventionis allegationem continet.

Circumvohis, tis, qui alterum circumvenit, & decipit. [*circum-
vohis* Vng. Jfalard, jfalad.] Lampridius in Alex. Severo: Ha-
bit amicos non crudeles, non circumventores sui, non ir-
ritiores.

Circumvohis, Circumvolvo. [*circumvohis* Gall.
Tourner à l'entour. Ital. Voltarsi da intorno. Ger. Umbteegen
vohis. Hisp. Saluar en derredor. Pol. Wokol obracem. Vng.
Körny i fogyn. An. To turn round about.] Plautus Pœta: Iam
à foro argentasti abesit, in cuius rotula circumvertitur. Cir-
cumvertit aliquem argento. Plaut. Pseud. Aut de pacto fa-
ciunt consultius dolis, Qui me argento circumvertant. id est,
dolis auferant à me argentum.

Circumvohis, Gall. Aller tout autour, tourner, à

Centour, Ital. Andare, praticare portoso. Germ. Hinumb gehn.
Hisp. Andar o conuesar en derredor. Pol. Obracem. Vng. Körny i
fogyn. Ang. To go or turne round about.] Luc. lib. 6. Nunc hinc,
nunc illinc sic mitis per nubila mitum, Quærentes viam, cir-
cumvertantur, & ignis Semina convolvunt è nubibus.

Circumvestire, Vadequaque vestire. [*circumvestire* Gall.
Vestir & couvrir à l'entour, cachet de tous costez. Ital. Vestire
d intorno. Ger. Umb vnd umb betunden. Hisp. Vestir en derredor.
Pol. Przyodymam. Vng. Körny i ruhazom, fól öltözésben. Ang.
To death or cover round about.] Plin. lib. 17. cap. 23. Veracula
putatio dejectis per ramos vitium trinitibus, circumvestit æ-
borem. Cic. 3. de Orat. Quandoquidem iste circumvestit di-
ctis, sepit sedulo.

Circumvincio, cis, [*circumvincio* Gall. Lier tout autour. Ital. Ligare
di intorno, la ogni banda. Ger. Umbbinden. Hisp. Atar en derredor.
Pol. Okrajm. Vng. Körny i fól. An. To bind and mak
fast round about.] Plaut. Rud. Quasi myrteta juncis, ita ego vos
virgis circumvinciam.

Circumvohis, circumvohis, frequentativum à circumvideo.
[*circumvohis* Pol. Wokol obracem. Vng. Körny i fogyn i lán-
gatom.]

Circumvohis, las, a. p. [*circumvohis* Gall. Voler à l'entour. Ital.
Volare intorno. Ger. herum fliegen. Bel. Omvoegen. Hisp. Volar
en derredor. Pol. Oblatwie. Vng. Körny i fogyn lók. Ang. To fly
round about.] Sil. lib. 17. jaculo circumvolat alite campum. Ho-
rat. 2. Sem. Satyr. 1. Mors atris circumvolat alis.

Circumvohis, participium passivum, à Circumvolvo. [*circum-
vohis* Pol. Okrajm. Vng. Körny i fogyn.] Plin. lib.
10. cap. 32. Halcyonem videre rarissimum est, nec nisi Veigi-
liarum occasu, & circa solstitia brumamve, naxe aliquando
circumvolata, statim in latebras abeuntem.

Circumvohis, frequentativum: iterum atque iterum circum-
volvo. [*circumvohis* Gall. Voler à l'entour. Ital. Volare
intorno. Ger. herum fliegen. Bel. Omvoegen. Hisp. Volar
en derredor. Pol. Oblatwie. Vng. Körny i fogyn lók. Ang. To fly
round about.] Sil. lib. 17. jaculo circumvolat alite campum. Ho-
rat. 2. Sem. Satyr. 1. Mors atris circumvolat alis.

Circumvohis, ad. t. [*circumvohis* Gall. Entourer autour, se
tourner autour. Ital. Volare intorno. Ger. herum wegen. Hispan.
Bolver en derredor. Pol. Okrajm. Vng. Körny i fogyn. An.
To wrap, or to roll round about.] Plin. lib. 10.
cap. 16. Serpentes coeunt completa, aded circumvolatæ sibi,
ut exiliman diceps possit. Virg. Interea magnum sol circum-
volvitur annu, Et glacialis hyemæ Aquilonibus asperat undas.

Circus, ci, mal. gen. Circulus. [*circus* Gall. Cercle,
rouleau, entour, circuit. Ital. Cerchio, circolo. German. Ein
Wundt. Belg. Een rot per d'een cirda. Hispan. Cerca, cir-
culo dorro, o rotilla de cabeca. Pol. Krag. Vng. Körny i fogyn.
Ang. A circle, all round going about like a circle.] Omnis
ambitus: à circumvohis, secundum Servium, Mathematici
definiunt eum, figuram planam, una tantum linea conten-
tam, in cujus medio punctus sit, à quo omnes lineæ ad cir-
cunferentiam ductæ, inter se sint æquales. Et differt Circus
à Globo, quod circus est planities rotunda, ut circuitus: glo-
bus soliditas undique rotunda, ut est sphaera, & stammum
glomera. Circus, signis, Athen. lib. 13. etiam dicitur locus
in quo populus ludos spectans confidebat, Virgil. lib. 3. me-
diaque in valle theatri Circus erat. Cic. 3. Phil. Nescis heri
quantum in circo diem ludorum Romanorum fuisse? Fuen-
t autem tres Cires Romæ: Circus maximus inter Palatium
& Aventinum, Circus Flaminius, qui & Apollinaris: & Cir-
cus Neronis in Vaticano. Caudens Circus, unde dicitur
Circus: id est, orbis lacteus. Cic. in Arato: Vidisti magnum can-
dentem serpente circum, Lacteus hic nimio fulgens candore
notatur. Idem in somnio Scipionis: Erat autem is splen-
dissimo candore inter flammæ Circus elucens, quem vos
(ut à Græcis accepistis) orbem lacteum nuncupatis. Circus,
Aristotelis signis & signis signis Homero, est etiam Accipi-
trix genus, omnium avium velocissimum, columbisque in-
festus, teste Homero. Plinius lib. 10. cap. 8. Accipitrum gene-
ra xv. invenimus) fortasse error hic est, legendumque ex
Aristotele lib. 9. hist. anim. cap. 36. Decem) Ex his Ciron clau-
dum altero pede. (At hoc Arist. lib. 9. Hist. cap. 13. de Aegitho)
prosperitimi augurii nuptialibus negociis, & pecuniaræ rei.
Vide CIRCOS.

Circulus, m. l. diminutivum à Circus. [*circulus* Gall.
Cercle, entour. Ital. Circolo, cerchio. Ger. Ein Wundt. Belg. Een
rot per d'een. Hisp. Circulo o rueda o rotilla, de cabeca. Pol. Cirkol,
okrąg. Vn. Körny i fogyn. An. A circle.] Figura est annu-
laris. Cic. 2. de Nat. deor. Quumq; duæ formæ præstantes sint,
ex solidis

ex solidis globus (sic enim sphaeram interpretari placet) ex planis autem circulus aut orbis, qui *κύκλος* Græcè dicitur, &c. A mathematicis definitur esse figura plana, una tantum linea contenta, in cuius medio punctus est, à quo omnes lineæ ad circumferentiam ductæ, sunt æquales. Hæc omnium planarum figurarum est perfectissima: unde Circularem scientiam dicimus, pro absoluta omnium scientiarum cognitione, quæ Græci *ἰσοπέδων μάθησις* vocant. & Circulus per translationem, proæctu hominum in orbem collectorum sumitur. [ἵππ καὶ ἄλλοι κτλ. Gall. *Compagnie d'hommes faisant un cercle pour raisonner.* Ital. *Compagnia in loco publico per ragionare.* Germ. *Ein Versammlung der Leute in rings weis.* Hisp. *El círculo d' hombres.*] Tacit. lib. 3. Nec ignoro in convivio & circulis incusari ista, & modum posci. Liv. lib. 4. Decad. 5. In omnibus circulis atque etiam (si diis placet) in conviviis sunt, qui exercitum in Macedonia ducant.

Circulus, quinque circulis hæc nomina assignant, summum frigidissimæ partis finem, septentrionalem appellant: secundum ab eo, solstitialem: ab hoc deinde, qui medium polum dividit, æquinoctialem, quod in eo Sol diei & noctis horas æquet ab hoc deinde, qui est æquinoctiali proximus, brumalem: nam & solstitialis est ordinatus, septentrionali deinde secontrarium australem appellant: circulus autem zodiacus, cuius fines sol negatur excedere, ex circulo solstitiali ad brumalem per diagonum ostenditur, ita ut ex utraque parte meridianum circulum medium fecerit: per hunc Sol iter fertur, & orbem terrarum viginti & quatuor horis circumire. Ex Hygeon de limibus constituitur.

Circus Soli principaliter consecratus est à paganis: cui ædes medio spatio, & emigres de sigillio ædis emicat, quod nonnulli putaverunt sub *ἑξέρι* consecrandum: quem in aperto habent. Est autem circus omne illud spatium, quod circum equi solet: hunc Romani dictum putant à circum equorum, eo quod ibi circum metas equi currant: Græci verò à *Κίρκη* filia Solis, quæ patris sui genus hoc certaminis instituit. Ornamenta Circi, ova, meta, obeliscus, carcer. Ova honori Callonis & Pollucis scribunt, qui illos ovo editos credendo, de cygno & Iove non erubescunt. Metarum appellatione proprie terminum ac finem mundi designare volunt, ab eo quod aliquis *ἄνευσις* finis est, sive ad testimonium orientis occidentisque Solis. Obeliscum Messeres rex Aegypti primus fecisse fertur tali ex causa. Quam quodam tempore Nilus violenta inundatione Aegyptum vastasset, indignatus rex, tanquam penas à flumine exigeret, sagittam in undas misit: non multo post gravi valetudine correptus, lumen amisit: qui post cæcitatem visa recepto, duos obeliscos Soli consecravit: obeliscus enim sagitta dicitur, qui ideo medio circo ponitur: quia per medium mundum sol currit: medio autem spatio ab utraque meta constitutus obeliscus, sagittarum summam tatemque cœli significat, quum Sol ab utroque spatio medio horarum discrimine transierit: summo obelisco superpositum est quiddam auratum, in modum flammæ formatum: quoniam sol plurimum caloris atque ignis habet. In circo, unde emittuntur equi, carceres dixerunt, à carcere, qui est in civitate: quod, ut ibi homines damnati, atque inclusi, ita hic equi coercerentur, ne exeat ante, quam signum emittant. Ass Circi, auriga, & curus, equites vel pedes, auriga autem duobus coloribus sunt, pratinus & vegetus: pratinus terræ, vegetus cælo & mari dedicatus est à paganis. Erichthonius autem, qui regnavit Athenis primus quatuor equos iunxisse fertur, sicut Virgilius auctor est, dicens:

Primus Erichthonius curus, & quatuor ausus
Iungere equos, rapidisque rotis insidere victor.
Curus autem à curia dicitur: vel quia rotas habere videtur: unde & carrum, quasi currum: quæ dicitur verò curus duplici temone olim erant, perpetuoque, & qui omnibus equis iungere, iugo primus Chirones Sicyonius tantum medios iugavit, eosque singulos ex utraque parte simplici vinculo applicavit. Quadrigæ, bigæ, trigæ, sejugæ, à numero equorum & iugo dicitur: ex quibus quadrigæ Soli, bigæ Lunæ, trigæ Iovis, sejugæ Iovi, defultores Luciferi & Hespero sacraverunt. Quadrigæ ideo Soli iungunt: quia per quatuor tempora annus vertitur, ver, æstatem, autumnus, & hyemem: bigæ Lunæ: quoniam gemino cursu cum Sole contendit, sive quia & nocte videtur, & die: iungunt enim unum equum nigrum, alterum candidum. Trigæ diis inferis: quia hi per tres ætates homines ad se rapiunt: id est, per infantiam, iuventutem, senectutem: Sejugæ, maximus curus, Iovi: propterea quod maximum deorum suorum eum esse credunt. Septem spacia quadrigæ currunt, referentes hoc ad cursum septem stellarum, quibus mundum regi dicunt: sive ad cursum septem dierum præsentium, quibus peractis vitæ terminus consummatur. Porro equites singulares ideo currere dicunt: quia singulariter unusquisque cursum vitæ huius per-

agit, atque transiit, alius alio tempore sequens alium, per unam tamen viam mortalitatis usque ad propriam metam mortis. Defultores nominant, quod olim, prout quisque ad finem cursum venerat, desiliebat, & curtebat, sive de equo in equum iterum transliebat. Pedites autem ajunt propterea pede currere: quia pedibus currunt mortalitati: ob hoc à superiore parte currunt ad inferiora: id est, ab Oriente ad Occidentem: quia mortales oriuntur, & occidunt. Nudi currunt: quia & homini in seculo nullæ reliquæ sunt. Recto spatio currunt: quia inter vitam & mortem nihil distat.

Circa causas quoque elementorum idem Græci etiam colores equorum iunxerunt, roseos Soli: id est, igni: albos aëri: pratinos terræ: venetos mari assimilantes. Item totum aëri, currere voluerunt, quod ignei coloris sint, & candida tunc flavescant: albos hyemem, quod sit glacialis & frigida: universa canescant: veti pratinos viridi colore: qui non pampinus densatur. Item roseos currere Marti sacraverunt, à quo Romani exoriuntur, & quia vexilla Romanorum eoque decorantur, sive quod Mars gaudeat sanguine: albos rophyris, & serenis tempestatibus, pratinos flori & terræ, venetos aequi vel aëri, qui caruleo sunt colore: luteos id est, oculos, igni & Soli: purpureos Iri sacrificaverunt, quem nem cum dicimus, quod in plurimos colores habeat. Idem de etymologia.

Circulatio, adjectivum. [Gall. *Chose de circo.* Ital. *Circolare.* Ger. *Das ja dem Circo gehört.* Hisp. *Casa de circo, de circo.* Pol. *Okoloty, okrągły.* Vn. *Körnung, kerik.* An. *Round, or beloning to a circle.*] Quod ad circulum pertinet, *circulatio*, figura circularis. & Circulares item magistratus dicuntur, qui in orbem de feruntur, quæ & *ἑξέρι* *ἑξέρι* *ἑξέρι* à Demosthenes appellatur.

Circulator, m. r. Qui hominum cœtu circumdatus, fabulis et aut præliis oblectat, quive in foro, in minime corona sese ostentare solet, quem & circumforaneum dicimus. [ἑξέρι, ἑξέρι. Gall. *Baillieur, qui amuse le peuple à l'entrée d'un cirque.* Vn. *Körnung, kerik.* An. *Round, or beloning to a circle.*] Quod ad circulum pertinet, *circulatio*, figura circularis. & Circulares item magistratus dicuntur, qui in orbem de feruntur, quæ & *ἑξέρι* *ἑξέρι* *ἑξέρι* à Demosthenes appellatur.

Circulator, m. r. Qui hominum cœtu circumdatus, fabulis et aut præliis oblectat, quive in foro, in minime corona sese ostentare solet, quem & circumforaneum dicimus. [ἑξέρι, ἑξέρι. Gall. *Baillieur, qui amuse le peuple à l'entrée d'un cirque.* Vn. *Körnung, kerik.* An. *Round, or beloning to a circle.*] Quod ad circulum pertinet, *circulatio*, figura circularis. & Circulares item magistratus dicuntur, qui in orbem de feruntur, quæ & *ἑξέρι* *ἑξέρι* *ἑξέρι* à Demosthenes appellatur.

Circulator, m. r. Qui hominum cœtu circumdatus, fabulis et aut præliis oblectat, quive in foro, in minime corona sese ostentare solet, quem & circumforaneum dicimus. [ἑξέρι, ἑξέρι. Gall. *Baillieur, qui amuse le peuple à l'entrée d'un cirque.* Vn. *Körnung, kerik.* An. *Round, or beloning to a circle.*] Quod ad circulum pertinet, *circulatio*, figura circularis. & Circulares item magistratus dicuntur, qui in orbem de feruntur, quæ & *ἑξέρι* *ἑξέρι* *ἑξέρι* à Demosthenes appellatur.

Circulator, m. r. Qui hominum cœtu circumdatus, fabulis et aut præliis oblectat, quive in foro, in minime corona sese ostentare solet, quem & circumforaneum dicimus. [ἑξέρι, ἑξέρι. Gall. *Baillieur, qui amuse le peuple à l'entrée d'un cirque.* Vn. *Körnung, kerik.* An. *Round, or beloning to a circle.*] Quod ad circulum pertinet, *circulatio*, figura circularis. & Circulares item magistratus dicuntur, qui in orbem de feruntur, quæ & *ἑξέρι* *ἑξέρι* *ἑξέρι* à Demosthenes appellatur.

Circulo, as. arc. act. p. pro circumdare legitur. [ἑξέρι, ἑξέρι. Gall. *Environner.* Ital. *Circulare, circondare.* Ger. *Umgeben.* Hisp. *Circa, haerere.* Pol. *Okoloty, okrągły.* Vn. *Körnung, kerik.* An. *Round, or beloning to a circle.*] Suet. in summo publico ludu exteriarum gentium multitudo circulatorum suo quæque more lamentata est.

Circulo, as. arc. act. p. pro circumdare legitur. [ἑξέρι, ἑξέρι. Gall. *Environner.* Ital. *Circulare, circondare.* Ger. *Umgeben.* Hisp. *Circa, haerere.* Pol. *Okoloty, okrągły.* Vn. *Körnung, kerik.* An. *Round, or beloning to a circle.*] Suet. in summo publico ludu exteriarum gentium multitudo circulatorum suo quæque more lamentata est.

Circulo, as. arc. act. p. pro circumdare legitur. [ἑξέρι, ἑξέρι. Gall. *Environner.* Ital. *Circulare, circondare.* Ger. *Umgeben.* Hisp. *Circa, haerere.* Pol. *Okoloty, okrągły.* Vn. *Körnung, kerik.* An. *Round, or beloning to a circle.*] Suet. in summo publico ludu exteriarum gentium multitudo circulatorum suo quæque more lamentata est.

Hisp Cisterna d'algive de agua. Pol. Cisterna alio fuentia de korey... Cisterna aquam rivam non habet.

Cisternarius, a, um. [a vis di en vis de fuentia]. Ital. Di cisterna. Ger. Das den Cisternen jugelbit... Cisternarius, a, um.

Cistis, [a vis]. Gal. Ciste. Ital. Ciste. Germ. Ciste. [a vis]. Hisp. Cistis. [a vis]. Cistis, a, um. [a vis].

Cistophorus, m. Cistophorus, Ciceroni Asiatica pecunia, cujus pretium fuit paucillo majus quam denarii...

Cistula, [a vis]. Vide CISTIA.

Cisteria, Appellatur effigies quaedam arguta & loquax... Cisteria, a, um.

Cisterius, Cisterius, Vide CITRA in CIS.

Cithara, pen. con. sp. Instrumentum musicum, alio nomine Lyra. [a vis]. Gal. Cithara. Ital. Cithara. Germ. Cithara.

Citharodidus, m. Qui cithara canit. [a vis]. Gal. Citharodidus. Ital. Citharodidus. Germ. Citharodidus.

Citharodidus, ca. cum. [a vis]. Vngar. Citharodidus. Ital. Citharodidus. Germ. Citharodidus.

Citharista, com. p. [a vis]. Qui citharam tantum pulsat, non etiam accinNAM in (teste Moscopulo) proprie dicitur Citharodidus.

Citharus, [a vis]. Athenaeo, [a vis]. Aliano, [a vis]. Citharus, a, um.

cap. 31. Peculiaris autem maris acipenser, aurata, &c. balanus, coxus, citharus.

Citharistis, f. sp. Que cithara canit. [a vis]. Gal. Citharistis. Ital. Citharistis. Germ. Citharistis.

Citharus, f. sp. Que cithara canit. [a vis]. Gal. Citharus. Ital. Citharus. Germ. Citharus.

Citrinus, f. l. Arbor est duorum generum: quarum altera limbo folio perpetuo virens, eadem est cum malo medica...

Citrinus, a, um. Quod ex citro confectum est. [Pol. Citrus]. Vngar. Citrus. Ital. Citrus. Germ. Citrus.

Citrinus, a, um. Quod ex citro confectum est. [Pol. Citrus]. Vngar. Citrus. Ital. Citrus. Germ. Citrus.

Citrinus, a, um. Quod ex citro confectum est. [Pol. Citrus]. Vngar. Citrus. Ital. Citrus. Germ. Citrus.

Citrinus, a, um. Quod ex citro confectum est. [Pol. Citrus]. Vngar. Citrus. Ital. Citrus. Germ. Citrus.

Citrinus, a, um. Quod ex citro confectum est. [Pol. Citrus]. Vngar. Citrus. Ital. Citrus. Germ. Citrus.

Citrinus, a, um. Quod ex citro confectum est. [Pol. Citrus]. Vngar. Citrus. Ital. Citrus. Germ. Citrus.

Citrinus, a, um. Quod ex citro confectum est. [Pol. Citrus]. Vngar. Citrus. Ital. Citrus. Germ. Citrus.

Citrinus, a, um. Quod ex citro confectum est. [Pol. Citrus]. Vngar. Citrus. Ital. Citrus. Germ. Citrus.

nem, neque liberum, neque servum, neque citem, neque peregrinum, qui illud signum auderet attingere. Idem: Colebatur a civibus, ad omnibus advenis visabatur.

Civitas, f. t. Civium multitudo unum in locum congregate, que eodem iure vivit. [Vulg. civitas. Gal. Cite de purgatione, assemblee de ville, amas de citoyens. Ital. Cite. Ger. Ein Burger schaft oder Stadt. Hispan. Ciudad, compaña de ciudadanos. Polon. Miasto, miasto. Vngar. Város. Ang. A city.] Cicer. de Somn. Scip. Nihil enim est illi principi Deo, qui omnem hunc mundum regit, quod quidem in terris fiat acceptius, quam concilia, coetusque hominum iure sociati, quae civitates appellantur. Idem pro Sello: Tum conventicula hominum, quae postea civitates nominatae sunt. Civitas, & Urbs in hoc differunt, quod incolae dicuntur civitas: urbs vero complectitur aedificia. Cic. 4. Acad. Aristoteles & Xenocrates, quos Antiochus sequi volebat, non dubitaverunt quin & Praetor ille esset, & Roma urbs, & eam civitas incolebat. Idem pro P. Sylla: Etenim in qua civitate res tantas gesserim, memini, & in qua urbe intellego. Aliquando Civitas dicitur jus civium: unde Civitate donare, modicum dicitur. Vnde patet tamen dicitur urbs: hoc est, ipsa moenia, & aedificia. Capere civitatem, Plat. in Dialogo, qui Sophista inscribitur, proverbialiter dicit, pro rem difficilem assequi. Neque enim civitas primo statim impetu capitur. Civitatem usurpare, se pro cive agere. Suetonius in Claudio: Civitatem Romanam usurpantes in campo aequilino securi percussit. Magna civitas, magna solitudo, legimus in iudicio de perjurio. Quadrabit in urbes aut domos, agros aut hortos, aut aliud id genus quodpiam amplum quidem & spatiosum, sed parum excultum: Aut in libram ingentem quidem illum, verum impositum & illitatum. Servorum civitas, dicitur in iudicio. De cetero convitiis, hominum improborum, furacum, aut ignominiosum dicitur. Dicitur etiam civitas, pro regione tota, cuius incolae iisdem legibus utuntur, ut civitas Allobrogum, Helvetiorum. Salust. Itaque Qu. Fabio Sanga, cuius patrocinio plurimum civitas utebatur, rem omnem uti cognoventur aperiant. Cic. li. 1. Apud Helvetios longe nobilissimas & divitissimas fuit Orgetorix. Is M. Messala & M. Piso ne Cols. regni cupiditate inductus, congregationem nobilitatis fecit, & civitas persuasit, ut de finibus suis cum omnibus copias exiret.

Civile, & hoc civile, Quod est civium, seu quod ad cives pertinet. [Vulg. civile. Gal. Pertinet ad civitatem. Ital. Civile. German. Burgerrecht oder das den Burgeren gesetzet. Belg. Burgerrecht. Hispan. Cosa de ciudad, civil. Pol. Miyski. Vng. Városi jog. Ang. Belonging to a city. Jur. Civiles mos, Civile jus, Civile odium, Civile bellum, Civilis homo, qui est peritus eorum quae ad administrandam Rempub. pertinent. Cic. 7. Phil. Itaque ego ille, qui semper autor pacis fuisse videtur, praesertim civilis, quamquam omnibus bonis, mihi tamen in primis fuit optabilis. Idem ad Att. lib. 7. Genus belli quod sit, videtur in civile est, ut non ex civium dissensione, sed ex unitis partibus civis audacia natum sit. Vnde civiles: id est, curae, & sollicitudines. Horat. 1. Epist. Nunc a giliis fio, & verborum civilibus undis studia civilia. Cic. pro Font. Si inimico testi credi non oportuit, inimico Marcello Crassus, aut Fimbriae Scavrus, ex civibus studiis, atque obreccatione domestica, quam huius Galliae Civis actio, praescriptis verbis: D. lib. 9. Tit. ult. li. 1. Cat. opponitur legitima: Civilis actio incerti vocatur.

Civilis, & Civilius, [Vulg. civilis. Gal. Pertinet ad civitatem. Ital. Civile. German. Burgerrecht. Hispan. Cosa de ciudad, civil. Pol. Miyski. Vng. Városi jog. Ang. Belonging to a city. Jur. Civiles mos, Civile jus, Civile odium, Civile bellum, Civilis homo, qui est peritus eorum quae ad administrandam Rempub. pertinent. Cic. 7. Phil. Itaque ego ille, qui semper autor pacis fuisse videtur, praesertim civilis, quamquam omnibus bonis, mihi tamen in primis fuit optabilis. Idem ad Att. lib. 7. Genus belli quod sit, videtur in civile est, ut non ex civium dissensione, sed ex unitis partibus civis audacia natum sit. Vnde civiles: id est, curae, & sollicitudines. Horat. 1. Epist. Nunc a giliis fio, & verborum civilibus undis studia civilia. Cic. pro Font. Si inimico testi credi non oportuit, inimico Marcello Crassus, aut Fimbriae Scavrus, ex civibus studiis, atque obreccatione domestica, quam huius Galliae Civis actio, praescriptis verbis: D. lib. 9. Tit. ult. li. 1. Cat. opponitur legitima: Civilis actio incerti vocatur.

Civilis, & Civilius, [Vulg. civilis. Gal. Pertinet ad civitatem. Ital. Civile. German. Burgerrecht. Hispan. Cosa de ciudad, civil. Pol. Miyski. Vng. Városi jog. Ang. Belonging to a city. Jur. Civiles mos, Civile jus, Civile odium, Civile bellum, Civilis homo, qui est peritus eorum quae ad administrandam Rempub. pertinent. Cic. 7. Phil. Itaque ego ille, qui semper autor pacis fuisse videtur, praesertim civilis, quamquam omnibus bonis, mihi tamen in primis fuit optabilis. Idem ad Att. lib. 7. Genus belli quod sit, videtur in civile est, ut non ex civium dissensione, sed ex unitis partibus civis audacia natum sit. Vnde civiles: id est, curae, & sollicitudines. Horat. 1. Epist. Nunc a giliis fio, & verborum civilibus undis studia civilia. Cic. pro Font. Si inimico testi credi non oportuit, inimico Marcello Crassus, aut Fimbriae Scavrus, ex civibus studiis, atque obreccatione domestica, quam huius Galliae Civis actio, praescriptis verbis: D. lib. 9. Tit. ult. li. 1. Cat. opponitur legitima: Civilis actio incerti vocatur.

Civilis, & Civilius, [Vulg. civilis. Gal. Pertinet ad civitatem. Ital. Civile. German. Burgerrecht. Hispan. Cosa de ciudad, civil. Pol. Miyski. Vng. Városi jog. Ang. Belonging to a city. Jur. Civiles mos, Civile jus, Civile odium, Civile bellum, Civilis homo, qui est peritus eorum quae ad administrandam Rempub. pertinent. Cic. 7. Phil. Itaque ego ille, qui semper autor pacis fuisse videtur, praesertim civilis, quamquam omnibus bonis, mihi tamen in primis fuit optabilis. Idem ad Att. lib. 7. Genus belli quod sit, videtur in civile est, ut non ex civium dissensione, sed ex unitis partibus civis audacia natum sit. Vnde civiles: id est, curae, & sollicitudines. Horat. 1. Epist. Nunc a giliis fio, & verborum civilibus undis studia civilia. Cic. pro Font. Si inimico testi credi non oportuit, inimico Marcello Crassus, aut Fimbriae Scavrus, ex civibus studiis, atque obreccatione domestica, quam huius Galliae Civis actio, praescriptis verbis: D. lib. 9. Tit. ult. li. 1. Cat. opponitur legitima: Civilis actio incerti vocatur.

Civilis, & Civilius, [Vulg. civilis. Gal. Pertinet ad civitatem. Ital. Civile. German. Burgerrecht. Hispan. Cosa de ciudad, civil. Pol. Miyski. Vng. Városi jog. Ang. Belonging to a city. Jur. Civiles mos, Civile jus, Civile odium, Civile bellum, Civilis homo, qui est peritus eorum quae ad administrandam Rempub. pertinent. Cic. 7. Phil. Itaque ego ille, qui semper autor pacis fuisse videtur, praesertim civilis, quamquam omnibus bonis, mihi tamen in primis fuit optabilis. Idem ad Att. lib. 7. Genus belli quod sit, videtur in civile est, ut non ex civium dissensione, sed ex unitis partibus civis audacia natum sit. Vnde civiles: id est, curae, & sollicitudines. Horat. 1. Epist. Nunc a giliis fio, & verborum civilibus undis studia civilia. Cic. pro Font. Si inimico testi credi non oportuit, inimico Marcello Crassus, aut Fimbriae Scavrus, ex civibus studiis, atque obreccatione domestica, quam huius Galliae Civis actio, praescriptis verbis: D. lib. 9. Tit. ult. li. 1. Cat. opponitur legitima: Civilis actio incerti vocatur.

Civilis, & Civilius, [Vulg. civilis. Gal. Pertinet ad civitatem. Ital. Civile. German. Burgerrecht. Hispan. Cosa de ciudad, civil. Pol. Miyski. Vng. Városi jog. Ang. Belonging to a city. Jur. Civiles mos, Civile jus, Civile odium, Civile bellum, Civilis homo, qui est peritus eorum quae ad administrandam Rempub. pertinent. Cic. 7. Phil. Itaque ego ille, qui semper autor pacis fuisse videtur, praesertim civilis, quamquam omnibus bonis, mihi tamen in primis fuit optabilis. Idem ad Att. lib. 7. Genus belli quod sit, videtur in civile est, ut non ex civium dissensione, sed ex unitis partibus civis audacia natum sit. Vnde civiles: id est, curae, & sollicitudines. Horat. 1. Epist. Nunc a giliis fio, & verborum civilibus undis studia civilia. Cic. pro Font. Si inimico testi credi non oportuit, inimico Marcello Crassus, aut Fimbriae Scavrus, ex civibus studiis, atque obreccatione domestica, quam huius Galliae Civis actio, praescriptis verbis: D. lib. 9. Tit. ult. li. 1. Cat. opponitur legitima: Civilis actio incerti vocatur.

Civilis, & Civilius, [Vulg. civilis. Gal. Pertinet ad civitatem. Ital. Civile. German. Burgerrecht. Hispan. Cosa de ciudad, civil. Pol. Miyski. Vng. Városi jog. Ang. Belonging to a city. Jur. Civiles mos, Civile jus, Civile odium, Civile bellum, Civilis homo, qui est peritus eorum quae ad administrandam Rempub. pertinent. Cic. 7. Phil. Itaque ego ille, qui semper autor pacis fuisse videtur, praesertim civilis, quamquam omnibus bonis, mihi tamen in primis fuit optabilis. Idem ad Att. lib. 7. Genus belli quod sit, videtur in civile est, ut non ex civium dissensione, sed ex unitis partibus civis audacia natum sit. Vnde civiles: id est, curae, & sollicitudines. Horat. 1. Epist. Nunc a giliis fio, & verborum civilibus undis studia civilia. Cic. pro Font. Si inimico testi credi non oportuit, inimico Marcello Crassus, aut Fimbriae Scavrus, ex civibus studiis, atque obreccatione domestica, quam huius Galliae Civis actio, praescriptis verbis: D. lib. 9. Tit. ult. li. 1. Cat. opponitur legitima: Civilis actio incerti vocatur.

Civilis, & Civilius, [Vulg. civilis. Gal. Pertinet ad civitatem. Ital. Civile. German. Burgerrecht. Hispan. Cosa de ciudad, civil. Pol. Miyski. Vng. Városi jog. Ang. Belonging to a city. Jur. Civiles mos, Civile jus, Civile odium, Civile bellum, Civilis homo, qui est peritus eorum quae ad administrandam Rempub. pertinent. Cic. 7. Phil. Itaque ego ille, qui semper autor pacis fuisse videtur, praesertim civilis, quamquam omnibus bonis, mihi tamen in primis fuit optabilis. Idem ad Att. lib. 7. Genus belli quod sit, videtur in civile est, ut non ex civium dissensione, sed ex unitis partibus civis audacia natum sit. Vnde civiles: id est, curae, & sollicitudines. Horat. 1. Epist. Nunc a giliis fio, & verborum civilibus undis studia civilia. Cic. pro Font. Si inimico testi credi non oportuit, inimico Marcello Crassus, aut Fimbriae Scavrus, ex civibus studiis, atque obreccatione domestica, quam huius Galliae Civis actio, praescriptis verbis: D. lib. 9. Tit. ult. li. 1. Cat. opponitur legitima: Civilis actio incerti vocatur.

Civile, a, um, pen. corr. Civilis. [Vulg. civile. Gal. Pertinet ad civitatem. Ital. Civile. German. Burgerrecht. Hispan. Cosa de ciudad, civil. Pol. Miyski. Vng. Városi jog. Ang. Belonging to a city. Jur. Civiles mos, Civile jus, Civile odium, Civile bellum, Civilis homo, qui est peritus eorum quae ad administrandam Rempub. pertinent. Cic. 7. Phil. Itaque ego ille, qui semper autor pacis fuisse videtur, praesertim civilis, quamquam omnibus bonis, mihi tamen in primis fuit optabilis. Idem ad Att. lib. 7. Genus belli quod sit, videtur in civile est, ut non ex civium dissensione, sed ex unitis partibus civis audacia natum sit. Vnde civiles: id est, curae, & sollicitudines. Horat. 1. Epist. Nunc a giliis fio, & verborum civilibus undis studia civilia. Cic. pro Font. Si inimico testi credi non oportuit, inimico Marcello Crassus, aut Fimbriae Scavrus, ex civibus studiis, atque obreccatione domestica, quam huius Galliae Civis actio, praescriptis verbis: D. lib. 9. Tit. ult. li. 1. Cat. opponitur legitima: Civilis actio incerti vocatur.

CL. In notis antiquorum Claudius. CL. V. clarissimus vir. CL. F. clarissima filia, vel foemina. CL. L. Claudius. CL. DBL. causam laudabilem. C. L. Caius Libertus, vel Caius Libertus. CL. conlibertus. C. L. vel L. Caius liberta. C. L. Caius liberte. C. L. B. Caius libertus, vel liberorum. CL. B. C. L. conlibertae clarissimae. C. M. R. P. caput margine pleno. C. M. Comis. C. M. L. centum millia. C. M. S. Comis. C. M. Civis malus. C. M. vel C. A. M. causa mortis, vel M. Marius. C. O. M. vel C. O. comitia obdurata. C. M. T. causa mali tui. C. M. T. crementum multum. C. M. L. XII. camelos duodecim.

Clabula, Vide CLAVOSA. Clades, f. t. Strages, coëctus, & calamitas. [Vulg. clades. Gal. Desolatione de guerre, perice en bataille, victoire perdue. Ital. Calamità, veisione. Germ. Ein widertrag, verberung, jämertlicher schick. Belg. Een ongevul, nedertage. Hist. El estrago, a mortaldad a guerra. Pol. Przekaz, szkoda, gwałt. Vn. Veszedelem, harca, viadal. Ang. Great slaughter and damage.] dicitur in clade: hoc est, rano: est enim nihil aliud, quam ramorum & ferculorum detritio: quemadmodum calamitas calamorum & ferculorum detritum arborum: Deinde quemadmodum ad homines transferunt: quanquam non desunt, qui dicitur ad vim: hoc est, a flendo, sive lugendo, aut a cadendo cladem, quasi caedem dicta exilliant. Plin. lib. 16. cap. 32: A quo deinde tempore majestas populi Romani resurrexit, quae ante vastata cladibus fuerat. Cic. de Clar. Orat. Curiam ingenti ruina Brute, premit hae importuna clades civitatis. Virg. 12. Aeneid. - & subita turbaret clade Latinos.

Clam, Praepositiō ablativo casui serviens, Secretò, latenter. [Vulg. clam. Gal. En cachette, secrettement. Ital. Calatamente, di nascosto. German. heimlich, heimlich, heimlich, heimlich. Belg. heimelijk, sinder sumando wets. Hispan. Oculto y escondido. Polon. Cicho, tajemnie. Vngar. Alattomban, bírséki. Ang. Private, secretly, elusively.] Clam patre egisti. Plaut. in Amph. In amare occipit Alcumenam clam viro. Clam patre aliquando & accusativo. Plaut. Cal. Bona multa faciam clam meam hanc uxorem. Cic. in Salust. Timens ne facinora ejus clam vos essent. Quandoque reperitur loco adverbii postposita. Virgil. 1. Aeneid. Clam ferro incautum superat, securus amorum Germanae. Hinc compositum Perclam, quod est valde occulte.

Clanculo, a, um, penult. Clanculum. [Vulg. clanculo. Gal. Secrettement, en cachette. Ital. Di nascosto, calatamente. German. heimlich, heimlich, heimlich, heimlich. Belg. heimelijk, sinder sumando wets. Hispan. Oculto y escondido. Polon. Cicho, tajemnie. Vngar. Alattomban, bírséki. Ang. Private, secretly, elusively.] Clam patre aliquando & accusativo. Plaut. Cal. Bona multa faciam clam meam hanc uxorem. Cic. in Salust. Timens ne facinora ejus clam vos essent. Quandoque reperitur loco adverbii postposita. Virgil. 1. Aeneid. Clam ferro incautum superat, securus amorum Germanae. Hinc compositum Perclam, quod est valde occulte.

Clanculo, a, um, penult. Clanculum. [Vulg. clanculo. Gal. Secrettement, en cachette. Ital. Di nascosto, calatamente. German. heimlich, heimlich, heimlich, heimlich. Belg. heimelijk, sinder sumando wets. Hispan. Oculto y escondido. Polon. Cicho, tajemnie. Vngar. Alattomban, bírséki. Ang. Private, secretly, elusively.] Clam patre aliquando & accusativo. Plaut. Cal. Bona multa faciam clam meam hanc uxorem. Cic. in Salust. Timens ne facinora ejus clam vos essent. Quandoque reperitur loco adverbii postposita. Virgil. 1. Aeneid. Clam ferro incautum superat, securus amorum Germanae. Hinc compositum Perclam, quod est valde occulte.

Clanculo, a, um, penult. Clanculum. [Vulg. clanculo. Gal. Secrettement, en cachette. Ital. Di nascosto, calatamente. German. heimlich, heimlich, heimlich, heimlich. Belg. heimelijk, sinder sumando wets. Hispan. Oculto y escondido. Polon. Cicho, tajemnie. Vngar. Alattomban, bírséki. Ang. Private, secretly, elusively.] Clam patre aliquando & accusativo. Plaut. Cal. Bona multa faciam clam meam hanc uxorem. Cic. in Salust. Timens ne facinora ejus clam vos essent. Quandoque reperitur loco adverbii postposita. Virgil. 1. Aeneid. Clam ferro incautum superat, securus amorum Germanae. Hinc compositum Perclam, quod est valde occulte.

Clanculo, a, um, penult. Clanculum. [Vulg. clanculo. Gal. Secrettement, en cachette. Ital. Di nascosto, calatamente. German. heimlich, heimlich, heimlich, heimlich. Belg. heimelijk, sinder sumando wets. Hispan. Oculto y escondido. Polon. Cicho, tajemnie. Vngar. Alattomban, bírséki. Ang. Private, secretly, elusively.] Clam patre aliquando & accusativo. Plaut. Cal. Bona multa faciam clam meam hanc uxorem. Cic. in Salust. Timens ne facinora ejus clam vos essent. Quandoque reperitur loco adverbii postposita. Virgil. 1. Aeneid. Clam ferro incautum superat, securus amorum Germanae. Hinc compositum Perclam, quod est valde occulte.

Clanculo, a, um, penult. Clanculum. [Vulg. clanculo. Gal. Secrettement, en cachette. Ital. Di nascosto, calatamente. German. heimlich, heimlich, heimlich, heimlich. Belg. heimelijk, sinder sumando wets. Hispan. Oculto y escondido. Polon. Cicho, tajemnie. Vngar. Alattomban, bírséki. Ang. Private, secretly, elusively.] Clam patre aliquando & accusativo. Plaut. Cal. Bona multa faciam clam meam hanc uxorem. Cic. in Salust. Timens ne facinora ejus clam vos essent. Quandoque reperitur loco adverbii postposita. Virgil. 1. Aeneid. Clam ferro incautum superat, securus amorum Germanae. Hinc compositum Perclam, quod est valde occulte.

Clanculo, a, um, penult. Clanculum. [Vulg. clanculo. Gal. Secrettement, en cachette. Ital. Di nascosto, calatamente. German. heimlich, heimlich, heimlich, heimlich. Belg. heimelijk, sinder sumando wets. Hispan. Oculto y escondido. Polon. Cicho, tajemnie. Vngar. Alattomban, bírséki. Ang. Private, secretly, elusively.] Clam patre aliquando & accusativo. Plaut. Cal. Bona multa faciam clam meam hanc uxorem. Cic. in Salust. Timens ne facinora ejus clam vos essent. Quandoque reperitur loco adverbii postposita. Virgil. 1. Aeneid. Clam ferro incautum superat, securus amorum Germanae. Hinc compositum Perclam, quod est valde occulte.